

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Hieronymi expos. in epistulas ad Ephesios, Titum et Philemonem - Cod. Aug. perg. 81

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Hieronymus, Commentarius in epistolam ad Titum

[urn:nbn:de:bsz:31-1534](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1534)

in corruptione. Quocirca
 dum diligunt dñm. peccati
 & illic. peccati in casty
 rice. peccati in opiam. &
 omnice pro eo contumelia
 rum genera sustinere.
 Et nihilominus occurrunt pces
 sione supercent. sed his n̄
 in proccetur copostolus
 graticem. quice gratice
 dñi est cum omnibus qui
 diligunt dñm in corruptione.

EXPLICIT LIBER
TERTIUS EXPOSITIO
SUPER STILADES.
IN DIPITINERSTULA
AD TITUM EXPLA
NATIO HIERONI
MI PRESBITERI

LICET NONSINT DIGNI FIDE
 qui fidem primam irri
 tatem fecerunt inccr cionē
 loquor & beasilidem & om̄
 hereticos qui uelut leonidit
 testem mentum. Tēem eos
 ccliqua & peccate ferrem.
 si sceltim in nouo contine
 rent me n̄ succet. & non au
 desent xpi. ut ipsi icceti
 tēent boni di filii. ut eucon
 gelistat uolcepe ut copos
 tulos. Nunc uero cum & e
 ucongelice eius dissi peccue
 rint. & copostolorum epis
 tulat. non copostolorū xpi
 fecerint esse sed proprias.
 Miror quomodo sibi xpi
 aenorum nom̄ caudeant uin
 dicere. ut enī dēc & leris e
 pistolis taceam. De quib;
 quid quid contrariū suo
 dogmccati uiderent erice
 runt. Nonnullat integrū
 se pudicē dēc cpe dider
 ad thimotheum uidelicet
 utramq; & ccd hebseos. &
 ccd titū. quā nunc conce
 mur & ponere. Et si quidē
 sed desent ccusaf. cur ees
 apostoli n̄ puticent.

tempore fecerit aliquid re-
spondere & forsitan sag-
fecero lectori. Nunc uero
cum hereticæ auctoritate
te pronuntia. & dicent
illucopitulae pcculi. hęc
non est eę auctoritate
se felice proueri te te
intelligent. quę ipsi non
erubescunt felle simulce
se. sed teccianę encre q̄te
rum. pccatrice ces. qui & ip-
se non nullas pcculi epistu-
las repudicuit. hęc ut
maxime hoc ę ad titum
ę postoli pronuntiam
ę didit pcculi pcculi. m̄
cionis. & adiorum quę ę eo
in hęc pcculi te consensunt
ad scriptionem. scribit igit̄
ę postolus. Opcculce & ę sto-
chium de nicopolis que in ca-
ęccolito se te nunc pos-
sionis usę pcculi ut maxi-
mę. & scripsit ad titum
discipulum suum. & in xpo
filium quem crede relique-
nt ad ecclesie instrub-
dies. p̄cepit q̄: cum duo-
b; cer te m̄es s̄b̄ ty thicus
credeam fub̄it ę pulsus.

ipse nicopolim uenit. Jus-
tum quōp̄pe erit. ut ille
quid dixerat. sollicitudo
mea omnium & deficerę.
& qui euangelium xpi usq̄
ad illiricum de hierusolimis
proficiscens fundebat
Non pcculi & sui & t̄q̄
ęcclesia crede se esse de-
seruos. a quib; primũ ido-
latrię semina pollucue-
runt. sed mit̄te & eis p-
se & tito. Arthemam ut
ty thicum. quorum dolat̄
nce & sollicita confouen-
tur

EXPLICIT PRÆFATIO INCIPIT DE POSITUS

PAULUS SERUUS DĪ A-
POSTOLUS AŪ XPI IĪU.
In epistula ad romanos
it̄ orsus ę. pcculus s̄r-
uus ihu xpi. uocatus ę pos-
tolus. In hęc ę ę seruum se-
didit. ę postolum uero
xpi ihu. Si enim pcculi & fili-
us unum sunt. & qui credi-
dēt in filium. ędit in pa-
trem. S̄ruus q̄s quoq̄. in dif-
ferent̄ ę postoli pcculi. ut
ad patrem ę te ferenda
ut ad filium. hęc ę ę seru-
tus. non ę ille de qua ę pos.

tolus ait. Nbc enim accepis
 qd spm seruitutis iteru in
 timose. sed accepis spm ad
 optionis in quo dicitur ^{ma} cecba
 pater. Verum nobilis ser
 uitus. de quo & dicitur cecba dno lo
 quit. ego seruus tuus & fi
 lius ancille tue. & beata
 marie ad angelum. ecce
 ancilla dñi fiet mihi scdm
 uerbum tuum. hanc serui
 tutem habuit & moyses
 de quo dñs ad hiesum filium
 naue. Moyses inquit femu
 lus m̄ mortuus ē. Et in alio
 loco mortuus est moyses
 femulus dñi in terra moab
 puerbum dñi. Absit quip
 pe ut spm seruitutis moy
 sen & mariam in timose
 & non in dilectione di ha
 buisse credamus. Nbc mix
 quoniam uis scōs. homines tūc
 di seruos nobilitē cepelle
 h. cum p̄ sciam pro ph̄a
 p̄cōt loquatur ad filium.
 Necnum tibi ē hoc uocari
 te puerum m̄am. qd̄ ḡe
 ce dicit. ΜΕΤΑΚΟΙΕΤΙΝΤΟΙ
ΤΟ ΚΑΝΟΝΑΙ ΣΕ ΠΑΙΔΑΝΟΥ
 Puer cū hoc est. ΠΑΙΣ. quia

potest scdm gr̄ecos. & femu
 lum & filium significare in
 hebreo quesiui & in ueni
 m̄ non filium m̄am scrip
 tum esse. sed seruū m̄am
 id cecba. Unde & cecba dicit pro
 ph̄a qui in p̄cōt ser
 uus dñi & femulatus di no
 m̄ accepit. Moueret quē
 piam dñm seducto fem
 qui uni uer si t̄c̄ ḡ est con
 ditor. seruū di dici. n̄ mo
 uebit̄ sup̄sum cecba posto
 loscaudicet loquentem. qui
 uoluerit inter uos esse ma
 ior sit omniū seruus. & fi
 lius hominis non uenit ut
 ministrare r̄etur ei. sed ut
 ministrare r̄et. Quod ne do
 cere t̄on̄tum uerbis uide
 r̄etur. monstrauit & em
 plo. ad sum̄p̄to qui p̄ pelin
 teo cec̄mixit se. & cecba pel
 uem replens discipulorum
 pedes lauit. Non ē itaq;
 impium c̄e de se & m̄ qui
 formam serui ad sup̄se
 rat. hanc fecisse que ser
 uisunt. ut p̄cōt ne uolun
 t̄icq; seruis se dicat̄ cū ser
 uis suis ipse seruiat. habe

cū seruitus ceteri ceteris ē.
p quā inuicem nob seruire
p̄cipimur. & ipse ap̄ostot.
cū liber esset & omnib; om
niū se seruum fecit. & in ali
loco. ues̄ter inquit seruus
p̄p̄t̄ xp̄m. Seruus dī ille ē.
qui non ē seruus p̄beccati. ō
nis qui fecit p̄beccatū seruus
est p̄beccati. ap̄ostot igit̄
qui p̄beccati non fuit ser
uus ^{tr̄actō di patris seruus.} uo ceteri & xp̄i. porro
quod dicit. ap̄ostotolus cū
xp̄i ih̄u. ad eum ih̄u uidet̄
quod si dixisset. ^{p̄fectus.} p̄beccatō
cū gusti ceteris. in ceteris
exercitus tiberii impera
toris. Ut enim iudices sc̄ti
huius quo nobiliores esse
uideant̄ & regib; quib; ser
uiant. & ex dignitate quā
intumescunt uocibula
sortiunt̄. It̄c̄ ap̄ostot
gr̄ndem in xp̄i ceteros si
bi uin dicens dignitatem
ap̄ostolum se xp̄i titulo
p̄beccat̄. ut & ipsa &
turos nominis auctorita
te terreret. indicans. om̄
qui in xp̄o ceterer̄t debe
re sibi esse subiectos. Nec

non quod p̄culo an̄tescrip
tum posuim̄ cedromanos
seruus ih̄u xp̄i. non diffest
cebeo si dixisset. seruus sapi
entie. seruus iustitie. ser
uus sc̄i fidei ceteris. seruus
redemp̄tionis. Xp̄s quippe
fecit nob̄ cetero p̄beccate
se p̄cientia. iustitia sc̄i
ceteris & redemp̄tio.
Secundum fidem elec
torum dī et cōgnitiōne
ueritatis quę est iuxta
pietate. in spe uite e
ternę quā promisit n̄
mendax d̄s ante secula
eterna. manifestauit
aut̄ temporib; suis uerbū
suum in p̄dicatione
quę credita est mihi se
cundū imperium salua
toris n̄r̄i dī. TITO CARISSI
MO FILIO. IUXTA cōmune
fidem. GRATIA ET PAX a
d̄o PATRE ET xp̄o ih̄u SAL
UATORE N̄RO. Quinonius
ceteri humilitate ut ple
riq; estimant. sed uere
dixerit. & sum p̄ritus
sermone. non ceteri sc̄i
gco hebreus & hebreis.

Juxta legem phariseus. p
 fundos sensus grego sermo
 ne non explicat. & quod
 cogitat in uerbis uix pro
 mit iuxta ordinem. igitur
 sensuum. & tunc sermone
 potius quam uerborum. de
 singulis ut scripte sunt
 differemus. Secundum fidem in
 quit electorum dei refert
 ad superiora quod intulit.
 pcculus seruus dei aposto
 lus cum ihu xpi. Secundum fidem
 electorum dei. idem eorum
 qui non tentum uocati
 sunt. sed & electi. electo
 rum quoque ipsorum. mag
 nitudinis uersitas est. pro uerbi
 & te operum. sensuum et
 que sermonum. Nescit enim
 qui electus dei est. ut iuxta
 electionem possidet fidem
 ut iuxta fidem habeat scien
 tiam ubi tunc. Unde &
 sed uocator ad iudeos qui in
 dum crediderant eloqui
 tus. Si pccati sentis in uer
 bomeo cognoscitis ubi
 tunc & uenit libe
 rari uos. & euangelis
 ta testatur quod hanc credent

tibus; quidem dixerit. sed
 nescitis tibus; ubi tunc qua
 consequi possent. si in ser
 mone ipsius permanerent
 & liberi effecti serui et
 se desinere. quibus qua
 re credidit quod est. secundum fidem
 electorum dei. Et cogni
 onem ubi tunc iunxerit
 quae iuxta publice est
 Utrumnam sit aliquibus
 tibus que non in publice sit
 posite. Et nunc ad distinc
 tionem illius inferret cog
 nitio ubi tunc. quae iux
 ta publice est. plene
 ubi tunc que non habet publice
 tunc. Siquis grammatice
 ceem ceem nouerit uel
 dicat ceem ut rationem
 recte loquendi habeat.
 & in fide & uerba diuini
 & Geometrica quoque &
 certum & musica
 habeant in sua scilicet ubi
 tunc. sed non est scilicet
 illic publice. Scilicet pi
 & tunc est nosse legem. in
 tellegere pro phariseis. e
 uangelio credere. aposto
 tolus non ignorare. Ne

conterio. multum sunt qui
habent pietatis ueram
cognitionem. sed non scie-
rim. & ceterorum uerum
& ceterum de quibus supra
mentionem fecimus uerita-
tem. Hec igitur ueritas
cuius cognitio iuxta pie-
tatem est. In spe uite et
ne positae est. Quae scilicet
ei qui se cognouerunt pre-
mium tribuit immorta-
litatis. ceterisq; pietatis ue-
ro noticia ueritatis dolere
tacet ad presens. sed ceterum
nitentem non habet pre-
miorum. quam promisit
non mendax dicitur. ceterum
ceterum. & manifestum
eum temporibus suis in xpo
ihu. cui cum ceterum promisit
& postea fecit esse pspi-
cuam. nisi se pietatis sue
quae erret semper cum pec-
tate. cum laetatur orbe
perfecto. & gaudet & sup-
filiis hominum. & se pro-
misit eos quicumque in illa
crediduri essent. habitu-
ros eos uitam ceterum
antequam orbis ieceret.

fiduciam. Antequam
maria diffunderet. mon-
tes staret & caelum sus-
penderet. Terram de i-
ta mole solidaret. & pro-
misit dicitur in quo mendacium
non est. Non quia possit men-
gari. & nollit in falsitate
uerba prorum pere. sed qui
ce qui pietas sit ueritas. nul-
lum in se habet mendaci-
um. Scdm illud. fiet cum dicitur
uerax. Omnis autem homo men-
dax. propterea cum non men-
dax dicitur dicitur. & cum iure iu-
rando quaedam in pro phe-
tis pollicetur. ut nos secura
ores effecti magis sperem
in futura esse quae dicte
sunt. & totamente creden-
tes ad consequenda eae quae
uentura sunt precipiamus
Non ceteris re uideatur breuit
perstringere. cur dicitur solus ue-
rax. & omnis homo mendax
apostoli uoce dicitur. & ni-
scilicet quo modo solus habe-
re dicitur immortalitatem.
cum & ceteros & multos
rationabiliter fecerit cre-
ditur. quibus deditur immor-

tiditatem. ite & solus di
 cit esse uerax. non quo & ce
 teri non immortales & ue
 ritatis sint compositos.
 sed quo ille solus naturalit
 sit. & immortalis & uerus
 & uero immortalita
 tem & ueritatem & uer
 gitione illius consequant
 Et ad id sit uerum esse. &
 quid habere p semel. ali
 ud in potestate donce ngr
 esse quod habet. Sed ne
 hoc silentio pretereundum
 quomodo non mendax d
 cente & eterna sete. & eter
 nam spoponderit uitam
 Ex quo iuxta historiam ge
 neseos factus est mundus.
 & puces noctium accidit
 & mensuum pcurit & cen
 norum tempora constitu
 ta sunt in hoc curriculo
 & rota mundi temporalia
 bunt & ueniunt. & aut
 futura sunt aut fuerunt.
 Unde quidam philosopho
 rum. non putant esse te
 pus presens. sed aut pre
 teritum aut futuram.
 quia omne qd loquimur

cogim. cogitam. aut du fit
 preterita. aut si nondum
 factum est & spectatur.
 Ante habet igit mundi tem
 pora & eternitatem quan
 diam scilicet fuisse creden
 dum est. quib; sem p ai filio
 & spu sco fuerit pater.
 & ut ita dicam. unum tem
 pus di est omnis & eternit
 Immo innumerabilia te
 pora sunt. cum infinitus
 sit ipse qui ante tempo
 ra omne tempus excedit
 S & milia nre dum nri or
 bis implent anni. & quan
 tas prius & eternitates
 quanta tempora. quon
 tas scilicet originis fu
 isse arbitrandum est. In
 quib; cengel throni domi
 nationes. & lereq; uistues
 serui erunt do. & absq; te
 porum uicib; catq; m su
 ris do iubente substate
 rint. Ante habet itaq; om
 nia tempora. quonbe ser
 mo loqui nre mens conpre
 hendere. nre cogitatio ta
 cita caud & cotangere.
 Promisit di pater scipib;

quae suae uerbum suum &
ipsam sapientiae suae. & uita
tam eorum qui credunt
erunt mundo esse uirtu
tam. diligenter credendi
te textum & ordinem loc
tionis. quod uirtu abler nce
quam non mendax dicitur
sicut ab aeterna promissit. non
aliter sit abisq; uerbo. Menni
festatur enim inquit tñ
porib; suis uerbum suum. er
go quae promissit uita
ab aeterna. ipse est uerbum
suum. quod in principio erat
apud patrem & dicitur
uerbum. & uerbum caro
factum est. & habitauit
nobis. quod cum uerbum dicitur
hoc est xpi. ipse sit uirtu.
In caelo loco testatur dicens
ego sum uita. Uirtu uero n
bne uis. non aliquid; circa
scripta temporib; sed p
p luce. sed ab aeterna. quae
menni festatur in nouis
simis scilicet p predicatione
quae creditur p uero. docto
ri gentium & magistro.
ut annuntietur in m
do. & hominib; nota fit &

iuxta imperium saluato
ris dicitur. quinos saluos esse uo
lunt. id quod pollicitus fue
ret implendo. scribit cum
apostolus TITO CECRISIMO
filio quod graeco dicitur
ΓΝΗΚΙΩ ΤΙΤΩ & lectino
sepmo ne n potest & pli ueri ΓΝΗΚΙΩ hñ hoc po
qui sonat cu quis fidelis & p prius. & ut uirtu legi
m siue. ΓΝΗΚΙΟΥC. id est germa
nissimos sibiq; conuictos
& de uero matrimonio ac
deliberate procreatos. ali
os uero quae si & cen aliter &
& ceter. qui non possent
hereditate accipere cu
libere filio isae ac. Sermo
quippe & scilicet & doc
trinae. quae titus xpi &
desiderat instrueret. effici
ebant enim proprium apos
toli filium. & ab omni alio
rum consortio sepe actum
Uidecem post haec quae sequi
tur scdm communem fidem
Utrum nam omnium qui in
xpo credebant communem
dixerit fidem aeternam
sua tenent & titi. quae qui
dem mihi melius uidetur
apostoli pauli & titi fi
dem fuisse communem. quam

¶ Germani abisq; in praegone uel uis uirtu. & quo
in collegio fuit. & in plur pauli plurim am dif
ferentiam quod alios habet.

85
omnium credentium in qui
b; prouocari & cetera in britium
Fides quoq; cōmunis esse non
poterit sed diuersa. Ad hęc
temum prefectio episto
le. & secluratio prefectio
nis apostoli ceditum tali
fine complur. Græcic &
pax cedit pietre & xpō ihū
secluratio in nro. Siue quod &
græcic & pax tum adō pa
tre. quem a xpō ihū. & ut
q; cedit utroq; dicitum possit
intellegi. siue quod græcic
cedit pietrem. & pax refe
retur cedit filium. Non abs
q; serupulo tamen secundum
ē. quod quib; dicit apostot
in precatu. ut eis græcic
& pax multiplicentur
Hunc uero ceditum pax &
græcic sine multiplicati
one sint posite. Noe uir
iustus. & Noe frægo solus
orbe seruatus. non dicit
plures græcic. sed unam
gratiam inuenisse in con
spectu di. & moyses cedit dñm.
Si inueni inquit græcic a
pud te. & sic ubi cedit in pso
na scōrum græcic posita

ē. Quere & repperies. non
eos græcic inuenisse. sed
græcicā. mercator ille
de euangeliō. qui plures
habuit mercatorias. cedit
& temum unam paxio
nem repperit. quam de
multis mercatoris solam
coemit. p factorem qui p
pe ē. unam mercatoriam
& unum thesaurum. om
nib; mercatoris. & totū
ut substantie sue ombre
commercio. Incipit uero
uero & cedit huc in itinere
positorum. nō edum unam
& solā habere sed plures
huius rei gratia reliqui
te crete. ut ea que de
erant corrigeres. /
Apostolice dignitate ē
& desigere cere fundam
tum. qd nemo potest po
nere. nisi archi tectus.
fundam tum cū non ē ali
ud paxer xpō ihū. qui
inferiores certifices sunt
hui posunt heder sup fun
damenta construere
pcculus itaq; ut sepiens cer
chi tectus. & hoc omnia

boſe contendens. ne in pre-
pccatis gloriatur. Sed
ubi n̄ & dum xp̄s fuerit
annunticatus. poſt quā
dura cretenſium ad xp̄i
fidem corda mollierent
& item ſermone quam ſig-
nis edomaueret eos. Non in
uernaculum iouem. ſed in
d̄m pccatorem & in xp̄m cre-
dere. Reliquid titum diſ-
cipulum cr̄ & q̄. ut rudim̄
ite n̄ ſcientis & de ſig con-
firmar̄. Et ſiquid uide-
batur de eſſe corrigere.
Ipſe p̄gens ad educeſ necio-
nes. ut ruruſum in eiſ xp̄i a-
ceſe fundam̄ tum. quod
cū ait. ut ecce que debent
corrigere. Oſtendit n̄ &
dum eos ad plenam ubi ſe
ſe ſcribit con ueritate
Et licet ad apoſtolo corre-
ti fuerint. tamen adhuc in-
digere correptione. Om-
ne aut̄ quod corrigit̄. in per-
fectum ē. Hecm & in ḡ & co-
prepoſitionis ad iſtū
qua ſcribit̄ ΕΠΙΔΙΟΡΕΩΧ
Non idipſum ſon̄at. quod
ΟΡΕΩΧ. id corrigere.

ſed ut ite dicem ſup corri-
gere. ut ſcilicet ecce que ame
correcc̄ ſunt. & n̄ & dum
ad plenam ueri lineam ſunt
reſtate ante corrigent̄
tur & normam equalita-
tis accipient. ET CONSTI-
TUAS PERCIUITATES PRES-
BITEROS SICUT EGO TIBI DIS-
POSUI. Audient ep̄iſcopi
qui habent conſtituendi
preſbiteros p̄ urbes ſingu-
las poteſtatem. ſub qua
li lege & deſic̄ tice con-
ſtitutionis ordo teneat̄.
N̄ & putent ap̄oſtoli uer-
bec eſſe ſed xp̄i. qui ad diſci-
pulos ait. qui uos ſpernit
me ſpernit. qui cū me ſper-
nit. ſpernit d̄m qui memi-
ſit. ſic & qui uos caudit. qui
cū me caudit. caudit eū qui
memiſit. Ex quo maniſeſ-
tum ē eos qui ap̄oſtoli le-
ge contem̄ t̄ & deſic̄ ſti-
ticum grecum. non in ſy-
ro uoluerint alicui defer-
re. ſed gratie contra
xp̄m facere. qui qualis in
& deſic̄ preſbiter con-
ſtituendus ē. p̄ apoſtolū

suum insequuntur; & securus
 ē. moyses cernit cui fecit
 ad faciem dī loquutus ē
 potuit utiq; successor
 principatus filios suos fecit
 cero. & posteris propria
 relinquitur dignitate tñ
 Sed & traneus de ecclesia
 bu eligit dī. ut scirent pñ
 cipetum in populos. non
 sanguini deferendum es
 se sed uirtute. At nunc cer
 nim plurimos hanc sem
 beneficium fecerunt. ut nō
 quārent eos qui possunt
 ecclesie plus prodesse. ut
 in ecclesie dirigere colūnas
 sed quos ut ipsi comant ut
 quos sunt obsequis deli
 niti. ut pro quib; meliorū
 quis piā rogauerit. &
 ut dēiora accedam. qui
 ut clerici fierent munib;
 impetrarunt. diligent
 apostoli cetera dē uer
 ba dicentis. Ut constitu
 ces p̄ciū tēter presbiter
 ros. sicut ego tibi disposui.
 qui qualis presbiter debeat
 ordinari in consequentib;
 disensens. hoc ē si quis est

sine crimine unius uxoris
 uir. & cetera postea intu
 lit. Oportet enim episco
 pum sine crimine esse. tā
 quam dī dispensatorem
 Idem ē ergo presbiter
 qui episcopus antequam
 diceboli instinctu studia
 in selegione fierent. &
 dicebatur in populis. ego sum
 periculi. ego capello ego cū
 cese. Communi presbiter
 rorum consilio & ecclesie
 gubernabent. postquā
 uero unusquisque eos quos accep
 ti hauerat suos esse puta
 bat. non xp̄i in toto orbe
 decretum ē. ut unus de pres
 biteris electus suppone
 retur ceteris. sed quem om
 nis cura ecclesie p̄tine
 ret. & seismetum semi
 na tollerent. putat ad
 quis non scripturarum
 sed nrām esse sententiam
 ep̄m & p̄b̄m unum esse
 & aliud adactis. aliud ē
 nom̄ officii. selegit ap̄os
 toli ad philipenses uerba
 dicentis. periculus & thimo
 theus serui xp̄i ih̄u. in om̄ib;

idē ē p̄b̄m qd
 ep̄m & ante ep̄
 b̄porū consilio &
 clerū gubernata.

scilicet in xpo ihu. qui philippis
cum episcopis & diaconis.
græcice uobis & pax & re-
liqua. philippis una est
urbis macedonie & ceste
in una ciuitate plures ut
nuncupantur episcopi esse
non poterant. sed quia eos-
dem episcopos illo tēpo-
re quos presbiteros ap-
pellabant. propterea
indifferenter de episco-
pis quæsi presbiteris est
loquutus. Adhuc edicui
hoc uidetur ambiguum
nisi altero testimonio cō-
probetur. in ecclesiis; aposto-
lorum scriptum est. quod
cum uenisset apostolus
paulus milanum. miserit
ephesum & uocauerit
presbiteros eiusdem ec-
clesie quibus postea inter-
cetera sic loquutus. Ad-
tendite uobis & omni gre-
gi in quo uos sps scilicet. posuit
epos pascere & edificare
dñi quem adquisiuit p san-
guinem suum. Et hic dili-
gentium obseruate quo-
modo unius ciuitatis ephe-

si presbiteros uocans. post-
ea eosdem episcopos dixe-
rit. Siquis uult recipere
eam epistolam que sub no-
mine pauli hebreos scrip-
tæ. & ibi cequellit inter-
plures & cetera cura diuidit
Siquidem ad plebem scri-
bit. pax & de principibus; uis
& subiecti sitote. Ipsi enim
sunt qui uigilant pro ani-
mabus; ut quæsi rationem
reddentes ne suspirantes
hoc faciant. Siquidem hoc
utile uobis est. & petrus. qui
de fidei firmitate nom-
in epistula succ-
loquitur dicens. presbiteros
ergo in uobis obseruato con-
presbiter & testis xpi pas-
sionum. qui de eius glorie
quæ in futurum reuelan-
dæ socius sū. pax cito eū
qui in uobis est grege dñi. nō
quæsi cum necessitate
sed uoluntarie. hanc prop-
terea ut ostenderemus
apud uos eosdem fuit
presbiteros quos episco-
pos. paulum uero dis-
sensionum plenarie

uelloferent. ad unum omnem
 sollicitudinem esse delecta-
 tatem. Sicut ergo presbiteri
 sciunt se & ecclesie consu-
 etudine. ei qui sibi preposi-
 tus fuerit esse subiectos.
 Itaque episcopi nouerint se
 magis consuetudine quam
 dispositionis dominice ue-
 ritate presbiteris esse
 meliores. & in comune de-
 bere ecclesiam regere. Im-
 itantes moysen. qui cum ha-
 beret in potestate te solus
 presesse populo isrl. sep-
 tuaginta elegit cum qui-
 bus populum iudicaret. Vi-
 decem igitur quodlibet presbiter
 siue episcopi ordinandus sit.
 Siquis est sine crimine
 unius uxoris uir filios
 habens fideles. non in ac-
 cusatione luxorie. aut
 non subditos. Oportet
 enim episcopum sine cri-
 mine esse tamquam di-
 dispensatorem. non pro-
 teruum. non iracundum.
 non uinolentum. non
 percussorem. non turpis
 lucri appetitorem.

Primum itaque sine crimine sit
 quod puto alio uerbo ad-
 thimothaeum in stephen-
 sibilem nominatum. non
 quo eo tantum tempore
 quo ordinandus est sine ul-
 timo sit crimine deleuerit.
 sed & eo tempore quo in
 christum se creditus est. nullae pe-
 ccati conscientia morde-
 ret. quomodo enim po-
 test preses ecclesie. cui
 ferre mactum de medio ei
 qui delictum simile cor-
 ruerit. aut quodlibet ta-
 te corripere peccantem.
 cum peccatus sibi ipse re-
 spondeat. eadem enim misit
 se quae corripit. Itaque qui
 episcopo peccatum desiderat
 bonum opus desiderat.
 Opus inquit. non honorem
 non gloriam. Oportet etiam
 illum & testimonium habere
 bonum eorum qui facti
 sunt. ut non in obprobrium
 incidat. & in laqueum dia-
 boli. quod cum esset. unius
 uir. Sic intellegere de-
 bemus. ut non omnem mono-
 gamum. digemo putem

esse meliorem. Sed quomodo
possit ad monogamiam
& continentiam coherere
ri. qui sui exemplum pre-
ferret in docendo. Esto
quippe aliquem adulterium
conjugem perdidit
se. & cernit necessitate
supereratum accepit se ux-
orem secundam. quae &
ipse fecit amiserit. &
deinceps uixerit continen-
ter. Alium uero usque ad se-
nectam habuisse matry-
monium. & uxoris usum
ut plerique estimant feli-
citate nunquam cesser-
it opere cessasse. Quis no-
bis uideatur ad uobis esse me-
lior. pudicitior. continen-
tior. utique ille qui infelix
& licem in secundo matry-
monio fuit. & postea pu-
dico & sancto conuersus sit
Et non his qui uxoris com-
plexu. nec senili est sepe-
rectus ablicite. Non sibi
ergo complacuit quicun-
que quae si monogamiam eligi-
tur. quod omni digamo
sit melior. cum in eo magis

elice te feliciter quam uolun-
tes. Quidam de hoc loco
te sentiunt. iudicice inqui-
unt consubudinis fuit. ut
binas uxores habere ut
plures. quod & licem in uide-
ri lege de abraham & iac-
cob legitur. & hoc nunc uo-
lunt esse preceptum. non
qui episcopus eligendus est. uno te-
pore duas pariter habere
uxores. Multi superstitio-
sius magis quae uerius. & id
eos qui cum gentiles fue-
rint. & unam uxorem ha-
buerint. quae cum sit post
baptismum christi alteram
dixerint. putent in sacer-
dotium non legendos. cum
utique si hoc obseruandum sit
illius magis ab episcopo actu
cerceri debeant. qui uagari
per menses ante & cer-
centes libidinem unam
se generati uxorem acce-
perint. & multo delecta-
bilis sit. fornicatu esse
cum pluribus quae digamiam
repperiri. quae in alio in-
felicitate matrymonii est
In alio ad peccandum per

nec lesciuia. Non tunc nusi
 quino ueritatis scisma secten
 tes. nom sibi munditie pre
 sum sere. putant secunda
 me trimonia eccl & desiae
 comunionem prohibende
 cum apostolus de episcopis
 & presbiteris hoc precipi
 ens. Utiq. in ceteris sece
 cerit. non quo horretur
 sed quo nescis si tunc ceteris
 indulget. Scribit & ter
 tullianus demonogomiam li
 brum hunc & licum que apost
 tolo contricire nemo qui
 apostolum legent igno
 rebat. Et quidem esse ^{si ne} cri
 mine epim siue prbm. & lu
 nam uxorem habere in
 nre e potestate. ceteru
 illud quod sequitur habere
 filios fideles. Non in eccu
 satione luxorie con sub
 ditos. & tunc nre e uo
 lun tunc tunc. Esto quippe
 pateres bene instituit
 se liberos suos. & paterua
 eccl te semp dominicis e
 rudis se preceptis. hui post
 eccl luxoriae se dederint

et superceteri uirtus libidi
 ni frena p miserint. num
 quid cul pcc ad pccentes
 redundabit. & scit tunc
 pccerit filii p & cetera ma
 culabunt. Siquis bene e
 rudiuit filios suos. in his pu
 to fuisse & isec ac qui uq;
 esecu filium suum bene in
 stituisse credendus est.
 Verum esecu fornicarius
 & pro fecit pro una esecu
 uindedit primo genitec
 succ. Secmuhel quoq; qui
 talis fuit. ut inuocet &
 dnm. et dnr & cetera & eu
 & in tempore messis plu
 uiam hiemis imp & cetera &
 habuit filios quid & cetera
 uerunt post cetera tiam.
 & accipiebent munera.
 & tunc iniqui iudices &
 titerunt. ut populus ne
 quequam ferens regem
 sibi similitudinem cetera
 rerum gentium postu
 lacet. Ergo si electio fi
 eret & cetera doctum. & isec
 cetera ppter e. secu. & secmu
 hel propt filios suos. in
 digni sacerdotum putantur

& cum peccata parentum
filiis non imputentur. nequa
quam iam illic uigente
sententia. Parentes uia
ccer uam mendum cecuerunt.
& dentes filiorum obsti
puerunt. filiorum uicia
parentibus: preiudicibus.
Primum itaque dicendum est
quod dicitur sem nom sit sec
cer do tu. ut nobis & licet
ex que & traneos sunt po
sitis reputentur. non quo
propter uicem nra episcopi
non fiamur. sed quo propter
filiorum incontinentiam
et hoc gradu cer cen disim
Quae enim liberitate possu
mus alienos filios corripe
re & docere quae uerba
sunt. cum nobis sit etiam
possit qui fuerit correp
tus ingerere. ante doce
filios tuos. Aut quae fron
te & traneum corripio
fornicentem. cum mihi con
scientia mea ipse respon
deat. & herede ergo fi
lium fornicentem. et bice
filios tuos uicis seruient
tes. cum cum nequa filius

in una et eum conueniet do
mo. tu cudes de cetero uo
culo fistucca d & trahere in
tuo trebem non uident.
Non itaque iustus polluitur ex
uiciis filiorum. sed liberos
et bice p o s t o l o & c e l e s i o p r i m
cipi reseruetur. ut tediis fiat
qui non timeat propter uici
et liberorum. & traneos
seprehendere. Deinde & li
am illud est inferendum ad
uersum eos quidam episcopa
tu intumescent. & putant
se non dispensionem xpi
sed imperium consequuntur.
Quae non sit etiam omnibus
his meliores sint. qui cumque
episcopi non fuerint ordi
nati. & bice quod ipsi et
tisunt. semagis existimant
comprobatos. sed in alle
gent propter eos quos da
ce sacerdotio semotos. qui
ceos liberorum uicem im
pedierint. Sic cum peccata
filiorum et bice p e c c a t o i u s
tum phibent. quae tota ma
gis seun quisque considerant.
& sciens quae potentes po
tenter tormenta passentur

rērech & se cō hoc . non tā
 honore quā onere . & cōlio
 rum locum qui magis digni
 sunt . non cōbi & occupare .
 cōd & tē mū hoc dicendum
 ē in scripturis filios . ΛΟΤΙ
 cōyoic . id est cogitationes
 filices uero ππαζic . id est o
 perem tē legi . & uē nunc
 p̄cipi debere episcopum
 fieri . qui & cogitationes &
 opere in succ habebet po
 testate & uere cōcedat
 in xpō . & nulla sub rōp̄ra
 um uctiorū lēbē mēculer̄
 OPORTET ENIM EPISCOPUM
 SINE CRIMINE ESSE TĀ QUĀ
 DĪ DISPENSATOREM . Que
 rit̄ ergo int̄ dispensato
 res . & ^{int̄} fidelis quis inueniat̄ .
 & n̄ cōmedens & bibens cū
 ebriis p̄cutit̄ seruos
 & concillios . sed in certū dñi
 & p̄bet̄ cōduentum . &
 d̄ & conseruis int̄ p̄ore ciba
 ricē . Inter uilicū aū & fa
 milicem . hecē solē disten
 gē ē . qđ conseruus p̄posi
 tus ē conseruis suis . Sciet̄
 itēq; episcopus & p̄resbit̄
 sibi populū conseruum

esse non seruum . & lere
 que se quunt̄ in nobis posi
 tesunt . non pro seruum .
 id non tumentem . & p̄lec
 centem sibi . quod op̄s sit .
 sed quē si bonum uilicū
 id requirerem qđ plurib;
 prosit . non iracundū . ira
 cundus est qui semp̄ iras
 cit̄ . & cōd leuem responsio
 nis curam cōtq; p̄ccati .
 quē si cōuenio folium com
 mouer̄ . & uere nihil ē foe
 dius p̄ceptore furioso
 quicū debet esse man
 sublus . & scdm̄ illud qđ scrip
 tum ē . Seruum aū dñi nō
 portat̄ rixari . sed humi
 lem esse cōd omnes . Docto
 rem p̄ccientem . in man
 subudine erudientē eos
 qui controueniunt . ille
 eduerso . toruo uultu t̄e
 mentib; lēbiis . rugat̄
 fronte . effrenatis conui
 cis facie int̄ p̄allosē
 rubosē q; uerit̄a dē
 mo p̄stre p̄ct . & erran
 tes . non tē cōd bonū re
 trahat̄ quē cōd malū sua
 se uerit̄e p̄cipit̄ & . Indē

quod & salomon ait. Ircep-
dit & licet sepien tes. Et
ircauri iustitiam di non
operat. Neq; uero quial-
quendo ircescit. ircecun-
duse. sed ille dicit ircecun-
dus qui ebriopere peccatio-
ne supercat. prohibet
quoq; episcopum esse uino-
lentum. De quo ad timo-
theum scribit. Non mul-
to uino deditu. quod e ad
epm uidepe uinolentum.
ut sensu occupatu. ut ex
celisursum contra graui-
tatis d'cepem. & leebus
dissolutis cecinnat. ut si
poculum trisitis cuius
dem rei fuerit recorda-
tus. in pocula in singul-
tis prorumpit & leebus
longum e in p singulari. &
in senices quos ebriopere su-
gerit & plucepe. iudeos ce-
lios pocula intelce uesten-
tes. scifum in feciem ice-
cepe conuius. alium scifis
uestib; in uulnera ediena
proruere. alios decimate
alios dormitace. qui plus
biberit fortior coputat

Accusationes occasio e. ced
iuratum p regem frequen-
tius non bibisse. uo uunt ut
bibant. bibunt ut uo mant
Digestio uentris & guttur-
uno occupent officio. hoc
nunc dixisse sufficiet qd
scdm apostolum in uinolux-
orice. Et ubi cumq; secun-
tas. cetq; ebriopere fuerint.
ibilibido dominetur. Sp &
tce uentre & genitice
pro quedi tate uitiolum
ordo membrorum. num qua
ego ebrium cecstum putu-
bo. Qui & si uino consopitus
dormierit. tcm potuit
pccare p uinum. Mira-
mur cu apostolum in epis-
copis siuo presbiteris de-
necesse uinolentiam. cum
uideri quoq; lege precep-
tum sit. Sacerdotes cu in-
grediantur templum. mis-
trere do. uinu omnino n
bibere. & nec leebus qua-
diu scem comam nutret
nihil contemnatu. nihil
mostede conspiciet. & ce-
uino abstineri. & leebua
pccat. & dilucior que solat

& uineis fieri potione. om
 niq: sicere. quae mentem
 ab integre scienctate per
 uestit. dicet quisq: qd uol
 ego loquor conscientiam
 am. scio mihi abstinencia.
 & nocuisse int̄missam. &
 pro fuisse rep̄litum. p̄
 uinolentiam & licem hoc p̄
 cepit. ne p̄cussor sit. quod
 quidem & simpliciter intel
 lectum edificet cū dien
 tem. ne facile mēnū por
 riget cedendum. ne in
 os alterius uerberandū
 in senus erumpet. Meli
 us cū ē non p̄cussorem illū
 esse dicem. qui mēnsus
 & p̄cussor. scit in tempo
 re quid loquendum sit. quid
 cecidendum. n̄c sermone
 in utili conscientiam p̄c
 tit infirmorū. non enī ce
 postolus & desice princi
 pem formans. uellet esse
 pugilem. & p̄cussor cū as
 ten. quod implebeio. & q̄o
 cumq: gentili si fuerit re
 prehenderit. Sed hoc ut dix
 i. n̄c contumelia sus & gr̄
 rulus p̄cussor & im quō potu

it cū modestice & lenitice
 te corrigere. Turpis quoq:
 lucri cōp̄ditus ab eo qui ep̄s
 futurus ē et se debet cōdie
 nus. Sunt enim multi do
 centes quonon oportet & tur
 pis lucri gratia. qui tot
 domos subuertunt. & pu
 tāt questum esse p̄iblic
 tem. Melior cū est iuxta
 seclomonon. modica cōcep
 tio quae iusticie quam
 multae genimina cū ini
 quitate. & m̄cogit elogen
 dum in p̄cussore nom̄
 bonum. quae in diuitis no
 m̄ pessimum. Episcopus
 qui imitator esse ap̄os
 toli cupit. habens uictum
 & uesitum. his contentum
 debet esse contentus. qui
 cetero seruiunt. docet
 cetero uiuunt. uiuunt in
 quid. ut non diuites fiunt.
 Unde & ceteris nobis & ceteris
 & Zona. & unatantū to
 nice induimur. n̄c d̄berat
 tino cogitē. turpis lucri
 cōp̄ditio ē. plusquā de p̄
 senti b; cogitare. huc usq:
 quid non debet habere

re

episcopus siue presbiter
apostoli sermone precep-
tum est. Nunc & contrario
quid habere debet & plu-
ra. Sed hospitalē bono-
rum amatore castum
iustum sc̄m continen-
tem abstinentem eum
qui secundum doctrinā
est fidelem sermonē
ut potens sit consola-
ri in doctrina sana. Et
contradicientes argu-
ere. Ante omnia hospi-
talis futuro ep̄o denun-
tiatur. Si enim om̄ il-
lud de euangelio audite
desiderant. hospis fui
& suscepistis me. quanto
magis ep̄. cuius domus
omnium cōmune esset do-
bus & ospicium. Licet enim
unum aut duos. aut pau-
cos recipiens. implebit os
pitulitatis officium. ep̄
nisi om̄ recepert in huma-
nitate. sed uereor ne quomo-
do reginae cuius tri uenibus
cessinibus. terre. audite sa-
pientiam salomonis iudi-
catura est homines tēpo-

ris sui. & uirini uerte cetera
penitentia ad predicati-
onem ionę. con dempnabit
eos qui maiorem iona sc̄l
uictorem audite contēp-
serint. Sic plurimi in popu-
lis episcopos iudicent. sub-
trahent esse eob & desicos
tici grecdu. Itaq; episcopo
conueniunt & ercentes. de
quibus puto & iohannem ad
grecum scribere. Ceteris si me
fideliter fecerit quod cūq; ope-
ris in fructibus; & hoc pere-
grinis qui testimonium de-
derunt dilectioni tue co-
ram & desice. quos optime
fecerit si premiseris dō dig-
ne. pro nomine dñi sc̄ie-
runt nihil accipientes a
gentibus; & uere sc̄o spū in
se loquente. quod futurum
erit in & desicis. item tunc
reprehendit dicens. Scrib-
si & desicem & desice. Sed qui
primatus regere cupit
eorum dio prepes n̄ rece-
pit nos. propter ecc̄ cū ue-
nero commonebo eius o-
parte que fecerit malis ubi
bis d & trahent denobis.

& non sufficit ei quod ipse
 non recipit fr̄. sed & uo-
 lentes prohibet. & de de-
 desicci eicit. ut renuncē
 cernere. q̄d̄ p̄d̄ictum ē
 in plerisq; urbib; . episcopos
 siue presbiteros. Silicicos
 uiderint hospites. ama-
 tores bonorum. inuidere
 fremere. & cōmunicare
 de de desicci & pellere. qua
 si non liceat fecere quod
 episcopus non fecerit. &
 t̄des esse laicos deamna-
 tio sacerdotum sit. graues
 itaq; eos habent. & quasi
 ceruicib; suis impositas.
 ut ab uno abducent opere.
 uicis p̄secutionib; inquit
 t̄ent. Sic cū ep̄s & pudicus
 quem gr̄eci αὐφρονα uo-
 cent illum. & latin̄ inter-
 pres uerbis ambiguitate
 deceptus. pro pudico pru-
 dentem tr̄stulit. Sic cū
 laicis imperat. ut pro p̄-
 orationem abstineant
 se ab uxorum cortu. quid
 de episcopo sentiendum ē
 qui cotidie pro suis populi
 q; p̄ccat̄is. in libertate dō

oblectatur est uicimcos.
 Relegam̄ p̄gnorum libros
 & inueniē̄ sacerdotem
 ab imaelch de p̄cnib; pro-
 positionis noluisse prius
 dicere dauid & pubris eius.
 nisi interrogaret. utrū
 mundi essent pueri amu-
 lie. non utiq; aduence sed
 coniuge. & nisi eos audis-
 set ab heri & nudus t̄-
 tius uicces se ab opere
 coniugali. num quō p̄-
 nes quos prius negauerat
 concessisset. quentum
 inter est inter proposi-
 tionis p̄cn̄es. & corpus
 xp̄i. quō differentie
 inter umbram. & corpo-
 re. int̄ imaginē & ueri-
 tatem. & int̄ exēpl̄e
 ric futurorum. & recip-
 se quō p̄^{em} p̄l̄e ric p̄-
 figurabent. Quomodo
 itaq; meē subudo. p̄cc̄i-
 t̄ic. subridet. mode-
 r̄tio. abstinentie lucy.
 hospite licet quoq; & be-
 nignitas. precipue esse
 debent in episcopo. & int̄
 cunctos laicos eminēte

Sic & abstinentes propria. &
ut ita dixerim pudicitia
secedo a celis. ut non solū
ab opere semmundo absti-
neat. sed & licet cecectū
oculi & cogitationis erro-
re mens xpi corpus con fē-
tur sit. sed libera Justus
quoq; episcopus esse debet
& scilicet. ut iustitiam in popu-
lis quib; p̄ce ē exerceret
Reddens unicuiq; quod me-
ritur. nec accipiet p̄sonā
in iudicio. Inter leuici cū
& episcopi iustitiā hoc in-
terest. quod leuicus potest
cep̄ p̄cere iustus in p̄ce-
cis. Episcopus uero in tot
exercere iustitiā. quod
& subditos habet. Scilicet cū
quod gr̄ce οδοϋε ^{dict.} m̄c̄ḡis
id significet. cum ipse sc̄i-
tice ē mixtae p̄lecti. &
ceddm̄ referatur. quē h̄i
nos sem̄. gr̄ce ΑΙΟΝ. uo-
cant. quē cū illi ΟΙΟΝ.
nos p̄ium indm̄ possumus
cep̄ pellere. Sit quoq; ep̄s
& abstinens. n̄ t̄c̄n̄tū ut
quidem putant̄ celibidine
ab uxoris am̄ pl̄cu. sed ab

omnib; cenim̄ p̄ turbacio-
nib; ne cediree cū diam con-
citur. ne illum tristitia
deiciat. n̄ error ex cogi-
t̄. ne licet in modera-
te sustollat. Abstinentia
cū in fructib; sp̄s abcep̄
tulo numerata ē. & si exi-
git ab omnib; . quoniam ma-
gis ab episcopo. qui peccatis
& macis sublus debet uicia
ferre p̄ccentum. conso-
lari pusillanimos. susten-
tere infirmos. nulli malū
promulo reddere sed uin-
cere in bono malum. Ad ex-
temum obtineat eum
qui sc̄m̄ doctrinam ē fide-
lem sermonē. ut quomodo
sermo di fidelis ē. & omni
ceptione dignus. Sic &
ille t̄dem se p̄beat. ut
omne quod loquit̄ fide dig-
num existimetur. & ubi
b̄cip̄tius sint regulae ubi
t̄ctis. potens quoq; sit eos
qui sc̄i istius turbimib; ex-
cogitant̄ consolari. & p̄
suc̄ doctrinam infirma
p̄cepta destruere. Sic
nec cū doctrina dicitur

cedit distinctionē linguarū.
 in firmisq; doctrine. tūc
 quoq; sit. contra dicentes
 corriget. hanc & alios siue iu-
 deos. & scilicet istius sapientes.
 & superiora quidem que in
 epī uirtutib; posuit ad ui-
 tam p̄tinent. hoc uero qd
 cecit. ut potens sit consola-
 ri in doctrina scēda. & con-
 tra dicentes corrigere. refe-
 rendum ē ad sciētiā.
 quæ si episcopi tēntū scē-
 sit uitæ. sibi potest prodes-
 se sic uiuens. porro si & doc-
 trina & sermone fuerit
 eruditus. post ceteros quo-
 q; instruere. & non solum
 instruere & docere suos.
 sed & uersarios. se p̄cete-
 re. qui nisi se futuri fue-
 rint. cetq; conuicti. facili-
 ter quæunt simplicium cor-
 dia p̄uerrere. hic locus ad-
 uersus eos fecit. qui inesti-
 ce se & otio somno dantes
 putant p̄ccata esse si
 scripturas legerint. & eos
 qui in lege dñi meditant̄
 die ac nocte. quæ si gerru-
 los inutilesq; contēnunt

Non enim ad uertentes
 ceptolum post cetero-
 rum conuersationis epī
 & licet doctrinam similiter
 precepisse. SUNT ENIM
 MULTI ET NON SUBDITI
 UANI LOQUI ET MENTUM
 DECEPTORES. MAXIME
 QUI DECIRCŪCISIONE SUNT
 QUIBUS OPORTET SILEN-
 TIUM INDICI QUI UNIUER-
 SAS DOMOS SUBVERTUNT
 DOCENTES QUE NON OPOR-
 TET. TURPIS LUCRI GRATIA.
 Qui de sicce futurus est
 princeps. habebat eloquiū
 tūc cum uirtute integritate
 societate. Neq; perire
 absq; sermone sinl̄ tūc
 & dicere faceret deficienti-
 b; erubescant. maxime cū
 sinl̄ non pauci sed plures.
 n̄ & subditi sed proterui
 qui n̄ curent illud p̄cedit
 tūc dicere. nonne dō sub-
 iectū ē anima mea. Sed
 bonam mentium sem̄ tē-
 que n̄ catur dicit habet & no-
 ticiam dī. in cōni p̄ successio-
 ne p̄ uertent. hoc qui p̄-
 pemihī p̄caulus uidet

sen sis se cū dīc φραιναιτα
TAI non ut sim pliciter lecti
nus int̄ pres̄ trāns tulit
deceptor̄es. sed m̄b̄lium
deceptor̄es. & quidem sine
scripturarum ecc̄tor̄ic
te ḡerrulit̄es. non habe
r̄& fidem. nisi uiderent̄
puer̄ sc̄m doctrin̄c̄ & iā
diuinis testimoniis robo
rare. hui sunt dec̄r̄ cum ci
sione iudei qui tunc tēpo
ris nascentē xp̄i & desi
am subuertere nitēban
tur. & introducere pre
cept̄c̄ leḡc̄lic̄. De quib;
cedromanos & ced̄ galce
t̄es plenius paulus & equi
tur. & nos ante paulos
mens̄es tria uolumina in
ep̄stole ced̄ galce t̄es &
plenat̄ione dic̄t̄ic̄ uim̄ t̄e
les homines. doctor̄ & de
si & uic̄nime populorum
c̄se dic̄t̄e sunt. scriptura
rum deb̄t̄ r̄c̄tione supe
r̄are. & silentium illis tes
timonium pondere impo
nere. quoniam unam aut
p̄cc̄cas domos. sed uim̄ &
s̄c̄cum dominis familiisq;

subuertunt docentes d̄c̄i
borum differentiis des̄c̄b
b̄c̄ti. ic̄m olim ec̄bolitione
dec̄r̄ cū c̄sionis iniuriam.
atq; utinam hoc ipsum ho
lo. fidei fecerent. & p̄c̄ste
ediquē poss̄ & ignosc̄i. dicen
te c̄p̄ostolo. confiteor
zelum d̄i habent̄. sed n̄ se
cundum sciētic̄m. Verū.
quic̄ d̄i est uenter ipsorū
turpis lucri gr̄c̄tic̄e uo
lunt proprios facere dis
cipulos. ut quesi maḡist̄r̄
c̄s & c̄c̄torib; suis ed̄c̄ent̄
possum̄ cū & c̄l̄it̄ inter
p̄r̄c̄eri. hoc quod dictum
ē. turpis lucri gr̄c̄tic̄e
ut putem̄. c̄p̄ostolū cōmu
ni uerbo usum. quom̄ he
r̄c̄ic̄ic̄um puer̄ sc̄m doc̄ent̄
se hominum solent̄ asserere
re lucr̄c̄tor̄es. cum n̄ lu
crum sit. sed p̄ditio ani
m̄c̄ int̄ficere deceptor̄es
Contra qui errantem fra
trem suum iuxta euēn
gelium corripuit. si fue
rit ille conub̄sus lucr̄c̄tis
ē & im̄ quod d̄m̄ maḡis lu
crum potest esse. aut q̄sd

preciosius. quicquid si humanam
 animam quis lucratur. Om
 nis igitur doctor ecclesie. qui
 cedit christi fidem recte rectio
 ne per succedat. honestus lucra
 tus est. & omnis hereticus
 qui quibusdam perstrigis ho
 mines fallit. & falliter lo
 quitur que non oportet & tur
 pis lucri gratia est. DIXIT
 quidam ex illis proprius
 eorum propheta creten
 ses. Semper mendaces ma
 le bestie uentres pigri.
 TESTIMONIUM hoc uerum
 est. OB quam causam in
 crepa illos acriter ut sa
 nis in infide. non ad ten
 dentes iudaicis fabulis
 et mandatis hominum
 auersantiu se ueritate.
 Quentum cedit & ceterum sesmo
 nis & cedit continentiam lo
 ci pertinet. hoc quod ceter. dixit
 quidam ex illis proprius eo
 rum propheta. uidetur
 cedere eos referri. de quibus est
 superius loquutus. maxi
 me qui de circumcissione
 quas oportet & refruere
 qui uniuersas domos sububr

tunt. docentes que non oportet
 & turpis lucri gratia.
 ut sequatur. Dixit quidam ex illis proprius eorum
 propheta. quicquid uero in
 nullo propheta & ceterum quicquid
 pud iudeam ueritatem actis.
 hic & ceterum & ceterum uer siculus
 repperit. uidetur mihi
 dupliciter legendum. ut hoc
 quod ceter. Dixit quidam ex
 illis proprius eorum propheta
 & ceterum superioribus. copule
 tur. huius & ceterum & ceterum & ceterum
 liqui te crede. ut ecce que de
 erant corrigas. & sequatur
 Dixit quidam ex illis
 proprius eorum propheta
 id est & ceterum & ceterum. sed quia
 multi in medio sunt. &
 hoc absurdum uidetur. &
 forte nemo recipit. pro
 terea cum superioribus que
 magis uicinas sunt. aliter
 ceptum est. ut legimus.
 Sunt enim multi & non subditi.
 ueniloqui. & mentium de
 ceptores. Maxime cum
 qui de circumcissione sunt
 quos multos & non subdi
 tos. ueniloquos. & menti
 um deceptores. cum his qui
 de circumcissione sunt oportet

et refrenari. qui uniuersas domos subuertunt. docentes que nono portat turpis lucri gratia. dixit quidam & illis proprius eorum propheta. ut id quod ait proprius eorum propheta non spectaret ad iudeos. & eos qui maxime de circuncisione sunt. sed ad multos referat. qui non subdignus & inani loqui. & mentium deceptores. qui utique qui in ecclesia erant credentes fuisse credentis sunt. dicitur cum iste uersiculus in epimenidis credentis poetae oraculis se perire. quem in presentium siue alludens propheta uocauit. quod scilicet tales christiani tales mereantur habere prophetas. quomodo & propheta erant beatus. & propheta confusio nis. & aduersionum. & quoscumque uirtuosos prophetas scriptura commemorat. Si uero quicquid oraculis scripsit. et quae responsis. quae & ipsa futuri

re pronuntiant. & ea quae uenturae sunt multo ante predicant. denique ipse liber oraculorum titulo prenotat. quibus qui uidebitur diuinum aliquid repromittere. propter hoc apostolum creditur in spectasse. ut uideret quid gentiliu diuinitio polliceretur. & in tempore ab usum esse uersiculus scribentem ad titum qui erat crede. ut falsos credentium doctores proprio in sole uacatore contereret. hoc cum peccatis. non solum in hoc loco. sed & in aliis fecisse deprehendit. In ecclesiis; quippe apostolorum cum contioneretur ad populum & in ceruo peccato quae curia Atheniensium disputaret. in ecclesia ait. Sic & quidam de uiribus populi dixerunt. Ipse enim & genus sumus. quod emistichium in foeno mbris cecati legitur. quae cicero in latinum sermonem transtulit. & germanicus ceter. & nupcuien. & multi quos & numbra

re plon gum e. Ad corintho
 of quo q. qui & ipsi cetera fa
 cundia & polita. & ppter
 locorum uicinia cetheu
 sium se p ore conditi sunt.
 demencendi comedice uer
 sum sumpsit icembicum.
 corrum puni mores bonos
 conloquice medice. N& mi
 rum si pro oportunitate
 t& m poris. g& rtilium poe
 tterum uer sibi; c& b uat.
 cum & licem de in scriptione
^{art} e c& d. quae c& m uatens
 ced c& theu. & iser loquutus
 sit. Per tr& ensiens. & n& in
 quit & con t& m pl& ens sculp
 turas ur& es. Inueni & c& r& a
 in quae supra scriptu e. ig
 noto d& o. quod it& q; ignoran
 tes colitis. hoc ego c& d nun
 tio uobis. In scriptione cu& art
 non it& erit ut p& culus ces
 serunt ignoto d& o. sed it& di
 is& esie & leurope & c& frice.
 diis ignotis & peregrinis.
 Verum quia p& culus non plu
 rib; diis indi gebet ignotis.
 sed uno t& m tum ignoto d& o
 Singul& eri u& rbo usus e. ut
 docer& illum suum esse d& m

quem c& t& ensiens in c& rice
 titulo p& n& o t& us sent. &
 r& c& te & m scientes colere
 debent que ignores
 uenerabunt. & n& escire
 non p& o terant hoc cu
 p& culus facie b& c& r& t& r& o.
 Et ut lo ci potius quae m os
 tent& c& n& t& c& tionis oportu
 nit& es & c& i gebet. in mo s& e
 cepium quae d& di u& s& r& s flo
 rib; solent molle c& o po
 nere. & fauorum cell& s
 lac& c& o c& p& t& re. Sunt qui
 putent h& u& r& sum decal
 limacho cyrinensi p& o & c& e
 sump& tum. & c& d. quae & c&
 p& r& te non errant. Siqui
 dem & ipse in locu dib; iouis
 ced u& r& sum c& r& d& enses scrip
 tit& ens qui se pulchrum
 se ost& n& d& re glori& c& b& c& n
 tur& c& r& t. c& r& d& enses sem p
 mend& ces. qui & sepul
 chrum eius se c& r& ilege m
 te fac& b& r& c& c& t& s& unt. Veru
 ut supra diximus integ& r
 u& r& sus de ep& m& n& ide poe
 tic& c& b& c& p& o s& t& o sump& tus
 e. & eius c& d& limachus in su
 o po& m& c& t& e e& usus & c& o r& d& io.

Si uulgare pro uerbium.
quo credentes fallaces ap-
pellantur. sine furto
alieni operis in m&trum
relulit. Putant quida
apostolum reprehen-
dendum quod impudenter
lax sum sit. & dum falsos
doctores arguit. illum
uersiculum comprobare.
quod propter eos creden-
tes dicunt esse fallaces.
quod iouis sepulchrum in
^{caute}
certe construxerit. Si-
nim inquit epimeni-
des siue cellimachus. pro-
pter eos credentes fallaces
& m&les bestias. argu-
unt. & uentres pigros.
quod diuina non sentiunt
& iouem qui regnat in celo.
in sua insula fingunt se-
pultum. & hoc quod illi
dixerunt. uerum esse a-
postoli sententia compro-
bat. Sequitur iouem non
mortuum esse sed uiuum.
Imperitice igitur pcculus.
idolatrie destructor. du-
cedu uersum pueris docto-
res agit. deos quos impug-

nebat adseruit. Quibus
breuiter respon dendum
est. sicut in eo quod cert. cor-
rumpunt mores bonos con-
loquuntur malis. & in illo. ipsi
ut enim & genus sum. non
stecum totum mendandi
comedicem & cetera libris
probat. Sed oportuni-
tate uersiculi usus est.
Ita & in presenti loco. non
totum opus cellimachi si-
ue epimenidis. quorum al-
ter laudes iouis canit. al-
ter de oculis scripti-
tate. p unum uersiculum
con firmat. sed creden-
tes tantum mendaces utri-
usque increpuit. non ob-
illam opinionem que sunt
arguitur potest. sed ob in-
genitum mendandi fac-
cillitatem. de proprio eos
genis uicatore confutis.
quicquid putant totum libris
debere sequi & in quilibet
parte usus sit. Uidetur
mibi & apocryphi sum & noch.
de quo apostolus iudeis
in epistola sua testimo-
nium posuit. in ecclesia

scripturas recipere. & mul-
 tae alicae que copostolus pecu-
 lare de se conditur e loquu-
 tus. Possunt enim hoc cer-
 gumento dicere. quia apud ce-
 thenienses ignotum dm co-
 lore sed dixit. que illi in cera
 cennotauerunt. debere
 peculum & clerice que ma-
 ra scribitae fuerunt sequi.
 & ecc que cethenienses fec-
 ciebant fecere. quia cu
 cetheniensib; incultura
 ignotidi & pccr te consen-
 feret. Absit ut cer gumen-
 tum & scolasticam ele-
 gentiam in caeduna tra-
 hca. Nemo e tam siccius.
 tam pccricida. tuc ubi
 ficus. quia non aliquid boni
 celi quendo fecerit. Ergo
 si unum bonum illius uideris
 proba uero. & in cleris
 mihi incumbit necessitas
 quae multa fuerint cop
 probandi. Si inimicus ad-
 uersum nos iurgit & dic-
 mit &. Nonne in uerbis
 simulcatis & rixis aliquid
 loquit ueritatis. Quod &
 cenob quoq; aduersum qor

loquit. non usq; quicq; se-
 prehendit. Itaq; & celi
 machus & epimenidis. n
 ideo ueraciter dixerunt ioue
 dm esse. & relique que in
 eorum ceterminib; conti-
 nent. quia cethenses fact-
 lae cer sunt. Non stetit
 uerum. non aliquid dixe-
 runt. Nec enim iupiter
 dr idcirco non esset. Si ce-
 thenses ueraciter loquerent.
 sed & icem illis tacentib;
 qui mortuus erit diuo
 cecbulum n habere. de-
 niq; ut sciam copostolum.
 non fortuito. & ut lib &
 tricus futuro ut illi uerbi-
 trant. sed considerate
 & circumspete. & scom-
 ni pccr te se protegente.
 aduersum cethenses lo-
 quutum testimoniu in-
 quid hoc uerum e. Non to-
 tum cetermen de quo tes-
 timoniu scriptum e. Non
 uniuersum opus. sed tcn-
 tum hoc testimonium.
 Hic uersiculus quo menda-
 ces uocent. ut utiq; qui
 in una tcentu poemcatis

.X. Sed in eo tcentum modo uerba loquuntur qui in gbrtu
 cethensi uigum & presbitero m ducit. qui quia fallaces.

peccato consensit. cetera con-
ficta se credenda sunt. Quo-
modo cum uterque lensis men-
daces. & stulti greges the-
ut dura ceruice iert. ut una
queque provincia proprio
uicio denotentur. In epis-
tulae pauli ad galatas
differunt. Esto qui nihil
illic amplius est quod hic pos-
sim differre. illo contenti
sumus. Quam ob rem in se-
pe ait illos cecrit. menda-
ces qui per se sunt. & male-
bestiae. & uentres pigri.
qui false per succedent. qui
fercerum ritu sanguine
sitiunt deceptorum. &
non cum silentio operien-
tes suum peccatum mandu-
cant. quorum deus uentus est
& gloria in confusione eorum.
Et increpae ut sceni sint in
fide. De qua fidei sceni-
tate & in consequentibus lo-
quitur. Senes subrios esse
honestos. pudicos. scenos
in fide. & cetera. & pa-
cientiae. Ad quam fidei si-
militudinem. doctrinae
quoque sceni-
tatis cepit pellat

Et enim tempus quicquid
scene doctrinae non cedat quies-
centibus sunt & sermones sceni-
tatis. De quibus ad timothe-
um in prima epistula loqui-
tur. Siquis aliter docet. &
non cedat quiescit scenis sermo-
nibus; domini nostri ihesu christi. & que
secundum pietatem & bonam doctrinam
& in secundis exemplis habet
bens scenorum uerborum.
que cum e caudisti. qui haec
habent fidei & doctrinae
sceni-
tatem atque uerborum
non cedat tenent iudicis
fictulis. & mendacis homi-
num ueritatum seccue-
ritate. Ad quos cum pau-
lus per iudeis. & eorum qui apud
eos sapientes uocant. pe-
cipienter in epistulae caudiam.
& tunc intellegimus quae
sine iudicis fictulae. Si-
ne ueritate scripturae.
sine ullae adseritione rati-
onis. An illic quae deum. &
fictulosa fingentium. De
quibus escaies propheta ait
dicens. Populus hic labitur
me honorat. cor cum eorum
longe est a me. Sine causa

cum me colunt . docentes
 doctrinam mendaciam hominum .
 Quod testimonium sal
 uator in euangelio conpro
 bant . arguit eos lege di man
 data hominum praelulisse
 di quippe peccat . honora pec
 catum & in actum . illi uero
 crediderunt . quia quicumque
 dixerit & peccati & in actum
 munus quodcumque est se meti
 bi proderit . & non honori
 ficet ut peccatum suum &
 in actum . illi uero credi
 derunt . quia quicumque dix
 erit & peccati & in actum mu
 nus quodcumque est se meti
 bi proderit . & non honori
 ficet ut peccatum suum & in
 actum . Siquis post aduen
 tum christi concidit . & non corde
 circumcidit . iudicabit sicut
 fabulis & mendaciam hominum
 aduersentium ubri
 tatem . Non enim qui ma
 nifesto iudeus est sed qui in
 occulto . & circumcisio cor
 dis in spiritu . in littera . Siquis
 peccata agit . non in carnis
 sententia & ueritas
 ut & terminat & anima

succum omne uelut formi
 tum malitiae & nequi
 tiae . Iste addit fabu
 las . & uerba sequuntur . ubri
 te neglecta . Siquis non se sur
 gens cum christo . nec querens
 ecclesiam que sursum sunt . sed
 que deorsum . dicit . nec ti
 geris . ne gustaueris ne con
 trite accueris que sunt in
 corruptione ipsorum . se
 cundum precepta & doc
 trinas hominum iste se
 quitur iustitias non bonas
 & precepta non bona .
 Ubi cum est ueritas . & lex
 spiritus . ibi iustitiae
 bonae . & precepta
 sunt optima . que qui fecerit
 uiuunt in eis . OMNIA
 DAMNANDA . COINQUINALIS
 AN ET INFIDELIBUS . Nihil
 mundum . sed pollutae
 eorum et mens et consci
 entia . Quia superius dix
 erat . Sunt enim multi &
 non subditi . ueni loqui &
 deceptores . Maxime qui
 de circumcisione sunt . &
 de his qui ab eis decepti fu
 erant . est sequitur ad de
 rict .

In crepae illos accerit ut sa-
nis sint infide. non in ten-
den les iudicioris fabulis &
mccendat is hominum aubr-
sientium ubri tte ttm. Et
quo modo ccd gcelectas &
ccdr mccenos plenissime
dispu tte. putte bccent
inter cibos esse distien-
tice. cum celi qua mundi.
celi que uiderent iude
sent^m mundi. propterea
nunc inferat omnia mun-
dum mundis. his uidelicet &
qui in xpo credunt. & sci-
unt omnem cpeccaturam
bonam esse. & nihil obici-
endum quodcum gratia-
rum actione pccipitur.
Coiinquatis cu infide-
lib; nihil mundum quia
pollurte e eorum mens &
conscientia. propterea
& licem que mundae sunt
pccaturam eis immunda
fiunt. non quo ut mundu
sit celi quid ut immundu
Sed pro que celi tte uer-
centium. & mundu m-
dis. & immundum conta-
minat qd fiet. celi oquin.

infidelos quoq; cotq; pollu-
tus & licem pccnis benedicti-
onis. & ccdix dominicus non
iuuget. que em qui indigne
comederit de pccne illo &
de ccdice biberit. iudiciu
sibi mccendu cccet & bibe-
Aduentu xpi pur gcectas
omnia que ille mundaeuit
nos co muni cccere non pos-
sum. Sed considerandum
ne ista tte tte occa-
sionem illi heresi. demus
que iuxta cppo ccdlyp sin.
& ipsum quoq; cppo stolun
pcculu scribentem ccd cogn-
theos puttot de idolo ti-
tis. & his que immoleant
demonib; dispu tte. Sed
ccduersum iudeos qui scun-
dam legis obolitice disci-
plinam que de munda.
que deccm cerbitrabent
in munda. Non enim inqt
possum mense dni pccfici
pccri & mense deccemonio fi-
ncc uccdem simul bibere
ccdicem dni & ccdice decc-
moniorum. In nob itaq; e
ut munda comedere ut in
immunda. Si enim mundis u

mus. mundum nobis exsecu-
 rice. Sicut inmundi & infi-
 delos fiunt nobis uniuersa
 communia. siue per inhebiti-
 tem in cordibus; nostris he-
 sim. siue per conscientiam de-
 licitorum. Porro si con-
 scientia nostra nos non pre-
 henderit. & habuerim
 per & ceteris ceteris. orobimur
 spiritu. orobimur & mente. psal-
 limus spiritu. psallimus & men-
 te. & procul herimus ceteris
 de quibus nunc scribitur. pol-
 lutae est eorum & mens &
 conscientia. **DOMINUM CONFITENTUR**
SE NOSSE FACTIS
AU NEGANT. EXECRABILES
ET INOBEDIENTES ET AB
OMNE OPUS BONUM REPRO-
BI. Hi quorum pollutae
 & mens & conscientia. dominum
 nosse se confitentur. factis
 cum negent. Secundum il-
 lud quod in esecia dicitur.
 populus hic labiis meis ho-
 norat. cor autem eorum lon-
 ge est a me. Quomodo igitur
 labiis quis honorat & cor
 de procul recedit. Itaque
 sermone quis confitens

operibus; negat. Negans
 cum operibus; dominum confessione
 simulceta. recte ex-
 crabilis & profanus est.
 Et nulla ueritate rictio-
 ne per successus in obediens
 & incedulus cap pellit.
 Unde euenit ut ubi omne
 opus bonum reprobus sit
 quo scilicet & dicem ecc quae
 naturalis bonitate su-
 peratus forte bona fe-
 cerit. non sint bona dum
 mentis peruersitate
 reproba. Aestimant
 quidem in eo tantum domini
 negari si in per se quatione
 quis cogentibus; comprehen-
 sus se pennerit christi conu-
 Ecce apostolus omnibus; quae
 per se sunt factis dominum ad-
 ferit de negari. christi scipi-
 entia est. iustitia. ueritas
 scientia. fortitudo. Negat-
 tur per in se peritiam scipi-
 entia. per in quietatem ius-
 ticiae. per mendacium ue-
 ritatis. per turpitudinem
 scientiae. per inbecillitatem
 animi fortitudo. & quo-
 tiens cum quae uincimur. uigis

omnibus; qui sunt factis
 ad dominum negari

cot q: p̄ccatis. totib; dñm negem. & contra q: o quotiens bene quidagi m̄ dñm confitemur. Nē carbitrariū ē indie iudicii illos tenēti cedi filio dene gendos qui in m̄ceſtario xp̄m negaverunt. sed p̄ omnia opera. sermones cogitationes xp̄s ut negatus negat ut confesus confitetur. de hęc puto confessione. & discipulis precepit dicens. Eritis mihi testes in hieruſale & omni iudea & sicem arice. & usq; ad b̄t̄em ſanctę ruce. Ut in omnib; bonis operib; cot q: sermonib; m̄b; xp̄m ipſi debite confiteatur. Est & que dēc̄ laudanda negatio. De que ^{supra} cepos coluſcit. Ut abnegentur impietatem. & ſcūlaria desideria. cęſte & iuſte & pie uiuam̄ in p̄ſenti ſcō b̄ p̄ccatentes bene tam ſp̄e & cedub̄lum ſeducatoris n̄r̄i dī. quem negationē qui negauerit. & ſequi uoluerit ſeducatorē loqub̄

t̄m. qui cumq; uoluerit uenire ad me. abnegat ſeipſum & utur uel ſerem hominib; cum op̄rib; ei. & induatur nouum ſequetur dñm ſuum. quo modo cū quis ſe abnegat. contēnplendū est. pudicus fornicatorē qd̄ prius fuerat negat. Scipi b; in prudentem iuſtū iuſtum. fortis in firmum. Et ut in cōmune de omnib; loquar. totiens nos nobis m̄ ipſis negem. quotiens uitę priora cedentes deſinim̄ eſſe quod fuim̄. & incipimus eſſe qd̄ antē fuim̄. Tu uero loquere quę decet ſanam doctrinam. Aliud ē ſenam doctrinam loqui. aliud eū que ſene c̄ ubi uult docere doctrine. ^{+ ſimplex tantū in ſt̄t̄o ē in altero.} que in cetero cum eo qd̄ docet uirtē quoq; correptione. qui b̄m̄ ſoluerit unū dem cęctis minimis. & docuerit ſic homines minim̄ uocabit̄ in regno celorū. Sed uero ſe precipiente discipulis. non ſolū in meditatione ſcripturarum.

eos laborare debere ut
 que scripta sunt se placent
 & concordant in memoris the
 cauro. sed prius fecerunt que
 precepta sunt, quicumque
 ubi fecerit & docuerit il
 le uocabitur magni in regno
 caelorum. Nisi enim super
 gressa fuerit nostre iusti
 cie scribarum iusticiam
 & phariseorum. non pos
 sumus ingredi regnum celo
 rum qui supra moysi cathedra
 sedentes dicunt. & non fa
 ciunt. & colligunt honora
 in portabilibus que ter uici
 bi hominum in ponunt. &
 ipsi minimo digito excu
 lant contingere. hoc igitur
 nunc apostolus titum fi
 lium in xpo. & discipulum su
 um docet. ut euoquatur que
 scene conubiant doctrine.
 quia tunc doctrine sit sa
 nitas cum doctoris doc
 trina perit & uite con
 sentiant. SENES SUBRI
 OS ESSE HONESTOS. PUDI
 COS SANOS INFIDE ET CARI
 TATE ET PACIENTIA. Gene
 rali tito ante precepti.

ens quid ipse loqui debet &
 ad cunctos. in eo quod cer
 tuuero loquere quod &
 sanam doctrinam. Nunc
 per singulas species quidam
 quamque ad cetera de cetero
 exponit. primum senibus;
 uiris conueniunt. deinde
 de cetero quid de cetero. Ter
 tio que adulescentibus; ap
 te sint ceteris; uideli
 cet. que feminis. licet in pre
 cepto mulierum uel uel
 rum. De adulescentibus; fe
 minis mandata subibe
 rit. ut non ipse doceret ad
 ulescentibus. quam quida
 uel uel docerent & pone
 ret & extrema de seruis. &
 per singulas ad cetera & con
 ditione sic decem precep
 ta constituit. ut sermo
 et uite moxque sit regula.
 Senes igitur subrios esse si
 ue uigilantes quia ΝΕΦΑ
 ΛΙΟΙ. apud grecos utrumque
 sonat honestos. ut & cetera
 et grauitatem morum gra
 uitas decor & pudicos. ne
 in aliena ad cetera luxoria
 ent. Neque frigido ad libine.

Secundum quod exemplum sunt ad
uliscenlib; cedruinam sec
nos in fide. de qua fidei sce
nitate supradixim? Sce
nosca non tantum in fide
uerum & in caritate. &
in patientia. ut cum py
mam fidei habuerit scni
tate audient sed uato
se fides tuce te seducem
, fecit. & adibi. neq; in ist
, tentionem fidem in uis. &
, propter eandem fidei sce
, nitatem fient. filii a
, bricam de quo scriptum e
, Credidit do abraham & se
, putatum e in iustiti
, am. Et ab eodem de hacc
, scnitatem com bno rht
, cert. Iustus cu & fide mea
, uiuit. Relego ad hebreos
epistulam pauli apostoli
sive cuiusq; ad terius eam
esse partem. quicquam in
& desiderat e seceptio.
& totum illum catalogum
fidei enumera. in quo scrip
tum e. fidei maius sacri
ficium abel a eam obtulit
do. & enoch tricus leatus
est ne uideret moratm.

& noe de his quos & dum ui
debat do credens fabrica
tus e cer eam. & abrahcam
intraum quae nesciebat e
gesserit e. & nouideretur
scriptura. nullu mulierib;
fidei & exemplu deesse. In eu
dem epistula scribitur.
quicq; scit ce accepit uir
tutem ad recipiendu san
alibno uem abletis sup te
pore. quic fidelis & im qui
se promiserat arbitratu
e. laudat ibi fides isaac
& iacob & ioseph. Moysi qo
q; & erub & elerost quos
molius potest. qui ipsam
epistolam legerit. quomo
do igit e fidei scnitatis. tuc
eandem scnitates & in cari
tate e. Quis cu scnitate
possidat caritatis. nisi ille qui
primu dm dilexerit. &
totu anima sua & se toto
corde suo. & se totis uisib;
deinde xpi preceptu audi
ent in proximu diuiserit
caritatem. quic in his du
ob; mandatis. pendat om
nis lex & prophete. qui ha
bet scnitatem caritatis.

non emulcator non inflator.
 non cogit p peram non inho-
 neste. non cediracundia con-
 citat. non cogit malum.
non gaudet
 sup iniquitatem. con gau-
 det cu ubi tati. Omnia sus-
 tinet. omnia sperat. om-
 nia credit. omnia p festo-
 lectur. & quia cecritas nu-
 quam excedit. Qui in cecri-
 tatis est senitote. num-
 quam & ipse corrumpit. Si-
 quidem n& tribulatio-
 bum. n& angustia. n& fue-
 mes. n& psequutio. n& nu-
 ditas. n& p&riculum.
 n& gladius se p&care po-
 terit & senitote cecri-
 tas. quem habebit in xpo
 ihu. Quid de gladio & de
 ris: minorib; loquar que n-
 possunt & diuidere. qui
 senitatis possidet cecrita-
 tem. Cum n& mors. n& ui-
 tae. n& congeli. n& princi-
 peatus. n& presentia n& fu-
 tura. n& fortitudo. n& al-
 titudo. n& profundum.
 n& edice que lib& op-
 ecatura. possit se p&ra-
 se & qui hab& d& tate

^{in xpo ihu.} si intellectae anob& s&ntas caritatis.
 sc&ni t&st& descripturis aliqd
 sum am& ex exemplum. Eor&
 qui in firmitate sunt d&
 tatis. At seductor d& ex-
 t&mis t&mporib; quia cu
 multiplicata fuerit in-
 quitas se frigescit cecri-
 mul torum. Cui dea qui p-
 pe e cecritas in his qui fer-
 ubile spu. frigen& cu & gla-
 ciculis & gelida in his qui
 fleatur & quilonis durissi-
 mos suscipere. ab & quilo-
 ne & im& ex& descend& ma-
 la sup om& in hab& ten&tes
 terram. De hoc frigore
 cecritatis & iam non in-
 sorore succ& th& m&er ob&
 guercot. Tim&ndum & ergo
 ne forte & nos h&ec in fir-
 mitate cecritatis aliqu&
 do sup&sem&. Non nu&qua
 enim eub&it. ut prim& ano-
 bis in uirgin& siue in qua
 lib& femin& sit s&e di-
 lectio. Et cum mollit&
 m&is fuerit in c&fectus.
 p&cul&tim senit& c&er-
 tatis in lingu& se p&llescat
 & in firm&ri incipiet. &
 ced& t&em& mostem dili-

gentem ferret. Unde & c.
postulus caute & prudenter
timotheo precepit
ut & oratur adulescentu
les in omni castitate.
Omnis cum castitates in car
ne & spiritu & carnis est ne
scaudat & dicitur oculos. ne
in pulchritudinem uul
tus herentes penderent.
ne in utilitate uideat uerba
delectat & ne ad simulator
sermones mens prius du
ra marcescat. Cicueant
ergo ut diximus cum iuue
nes quem sen & cum adu
lis cenule quem uerba. &
omni diligentia custodi
cent cor suum. ne per scenita
tam dilectionis morbus ca
ritatis introeat. & per
mosem sem fiat Non sca
dilectio que illos pertrahat
ad gehennam. qui scen est
in fide. qui scen in castita
te. scen us quoque sit in pecc
atice. & peccatice que max
ime in temptationibus co
probat. qui cum nihil pro
dest habuisse que supra
enumerauimus nisi omni diu

ctice & misericordia quibus
onus tunc uisus in tempesta
te seruit. & per flentibus
hinc inde ubi ^{absq} in naufragio
eae que bene peccata sunt li
berent. qui enim per se uerba
uirit usque in finem hic sal
uus erit. **ANUS SIMILITER
INHABITU SCA NON IN CEN
TRICES NON UINO MUL
TO
SERUIENTES. BENE
DICTES. UT AD CASTITATEM E
RUDIAN ADULESCENTULAS
UT AMENT UIROS SUOS. UT
AMENT FILIOS. PUDICAS
CASTAS. HABENTES DOMUS
DILIGENTIAM. BENIGNAS
SUBDITAS UIRIS SUIS ET UER
BUM DCA NON BLASPHEME
T cum & sic epistola per & rus
precipierit. ut uir uxoris
suis cum quam infirmior
uisculo honorem tribuit
Non cum corbi tradendum est
quod uxor que corpore m
culum habet. infirmum sta
tim animo. unde & nunc
cipit eis. ut in ipsis quoque il
lud epistola contemplet.
uirus infirmitate proficiat.
& dicit. & ut omnia habeat**

que senib; uiris sunt precep
ta cōmunit̄. In eo scilicet
quod ait. Anus similiter
hoc ē ut uir senes in omnib;
sobrie honeste pudice sic
ne in fide & caritate. &
pccibilia. & pro sexu suo
hoc habeat. In proprium ut
si in habitu scō. siue ut
melius legitur in greco.

ενκαταθεκατιε ποππε
πεικ. ut ipse quoq; eorum
incessus & motus uultus
sermo silentium quodcūq; sa
cri decoris p̄ferat. In dig
nitatem. & quicquid hoc ge
nus mulierculorum solent
esse garrulum. luxuriosum
lud. Simul cū & otiose
discunt circum ipse domos.
Non solum cū otiose sed
& uerbosē & curiosē loq̄n
tes quicquid non oportet. p̄
terea ex eis uult esse. n̄ in
centrices. idē non cecusce
trices. non tales que ut
alios placeant. de idus de
trahant. cū certe quia
ipse ceculicōniam icētr̄is
gesserunt. De ceculicōn
tularum ceculicōnib; dispu

ant. & dicent ille sic or
net. ille sic omitt. sic ille
procedit. cum aut illum. a
mact ebillo. cum & sic si
habeat uerasiml. non tunc
apud ceteros debet cecula
scere. quam ipsam secre
te xpi caritate corri
pere. & magis docere ne
ficiat quam in publico
accusare quod fecerit. So
lent huc ceculicōn quia cor
poris fringere luxuriose. li
cēt siml plurimō quōn̄da
nos suos erubescunt. &
cetero gregem ne potum
trembent uirgunculo
componant. uino se dede
re pro libidine. Et cū int̄
populec sibi prudentes ui
se fuerint. & fecundē mo
rum quicquid austeritatem
ced sumere loquentes. hoc
quod sibi uident esse. & n̄
r̄cor dēntes illud qd̄ fue
runt. & cū in ergo nimio
potu. Anus prohibent
quō quod in ceculicōnib;
libido. hoc in senib; ebrie
tas ē. Aut quomodo potest
docere ceculicōnib;.

castitatem. cum subrie
tatem uel uel mulieris ad
uliscenlula fuerit imitac
te pudiccesse non possit
Signent. ^{cau} & pter se cert.
Non uino multo seruabatur
Sicutus enim quodam e
etatem a conditio uinasen
sus hominis occupari. &
non suum esse sed uini. qui
dignit docuit. quales pri
mo cenus esse debent.
& post illa quae cum scrib;
uiris habent communia. & a
propria eorum & posuit
ut honesto & scō habitui. &
omni dēcorē sint plene. ne
accusatrices. ne adus de
trichent. ne uino sibi
occupat is. Nunc conseqn
ter doctrine eis frencē p
mittit. ut cum tides fu
erint docendi habeant li
beritatem. ut scilicet do
ceant ea quae bona sunt.
licet enim alio loco dixit
docere cum mulierib; nō pmit
to. Sic intollo gendum ē
ut in uiros illis sit dōctina
subiecta. ceterum ad uis
cōsulat doceant quasi filii

suas. primū castitatem
quia aduersus haec magis
incedere florenti pugnat
inimicus. & uirtus huius om
nis contra feminas in umbi
lico uentris est. Deinde ut
amant uiros suos diligunt
filios. quae doctrina ē ama
re uiros. cum hoc non in elo
quio docentur. sed in corde a
mentis sit constitutum.
uult eas amare uiros suos
caste. uult inter uirum &
mulierem esse pudicam. di
lectiōnem. ut cum pudore
& uirginitate. & quae si ne
cessitate se uis reddat po
tius debitum uiro. quem
ipse & igitur ab eo. & opor
tetur liberorum ante oculos di
& angelorum p p d r u e
secedat. ita ne illa bru
bescat & uiam sērdum cubi
le nolitis tenebras. & adu
sum cubiculum suum cum
omnia peccare di oculis co
gitare. Filios cui tradit
gunt sic os indi & uident
disciplinam. ceterum nol
le eos contristare docendo
quae bona sunt. & libetate

tribuo p̄ peccati non est
 comere filios sed odisse. &
 rudicent̄ quo q; adulis cōn
 tute ut domos habeant
 diligentiā. Et quia pote
 r̄t uenire ut diligentiā
 domos caustoritate se
 gerat. & p̄ hoc ap̄ stoli
 p̄ceptum seuerior m̄ca
 trona fieret in seruolos.
 ideo ap̄ polcaur benignos.
 ut tunc secederit m̄ca
 bene domū segere. si hoc
 benignitate imp̄l̄t̄ &
 c̄seruolis. non terrore.
 n̄c̄ non subditus uiris suis.
 ne forte diuitis & nobili
 tate p̄ flaccitate dī s̄n̄l̄n
 tice. Non meminert̄ p̄
 quam subiecte sunt uiris.
 At quip̄ p̄ admulierem &
 ad uirum tuum conuēnio
 tuce. & ipse tu dominabit̄.
 in quo sc̄ scripturo conside
 rande prudentice. quia
 non uiro hoc d̄ns̄ fuit lo
 quutus. & dix̄ erit domina
 beris uxori tuę. sed ipsi mu
 lieri ut illi p̄ premiū se linq̄
 r̄t obsequelle. dum impo
 testate eī ē sidi uellit o

boedire p̄ceptis. serui
 re uiro & merito esse sub
 iecti. ut quodam modo et
 s̄libera. seruitus. & dilē
 ctione pl̄n̄ce. ideo seruic̄
 tis uiro dum d̄m̄ m̄ d̄uit
 offendere. & t̄m̄ non ē
 c̄peccatus uir p̄ p̄t̄ mul
 ierem. sed mulier p̄ p̄t̄
 uirum. & cum caput mu
 lieris uir sit caput c̄m̄ ui
 ri xp̄i. que cum q; uxor n̄
 subicitur uiro. hoc ē capi
 titis uo. eiusdem criminis
 p̄c̄ ē. cuius d̄ uir si non sub
 iciet̄ xp̄o caputis uo. uir
 bum c̄m̄ d̄n̄i blasphemat̄.
 ut dum contemnit̄ dī pri
 ma s̄n̄l̄ntia. & proni
 lo ducit̄. ut xp̄i infemat̄
 euangeliū dum contra
 legem fidem q; nec turce
 eae que xp̄i c̄na ē. & d̄ d̄
 lege subiecta uiro impo
 rere desiderat. cum d̄
 gentiles femine uiris su
 is seruiant̄ communile
 genature Iuuenes simi
 liter exortare ut p̄udi
 cisint in omnib; te ipsū
 exemplum p̄bens bo

NORUM OPERUM INDOC-
TRINA IN INTEGRITATE
ET CASTITATE. IN SERMO-
NES ANO ET IN REPREHEN-
SIBILI. UT QUI EX ADVER-
SO E REUERENT Nihil ha-
bens de nobis dicerema-
li. Sicut in eo quod supra
præcipere dicitur. Anus
similit in habitu scō. Si-
militudinem cenuum dix-
erunt ad senes esse refe-
rendam. ita nunc in eo
quod intulit. Iuuenes si-
milit hortare ut pudici-
sint. Similitudinem iu-
uenum ad cenus. & puenus
ad senes corbitramur cep-
tendam. ut solum habe-
cent sobriam & castam. & honest-
atam & pudicam & castam
fide & coritate & paci-
entia. Annum cum in habi-
tu scō castam non sint ac-
cusatores. non uino mul-
to seruantes. bene docentur
& casti. proprium aut ad-
ulescentulorum hoc posuit.
ut pudicis sint in omnib; tūc
scilicet mente quam in cor-
pore. ac in opere quā cogi-

ratione. ut nulla sit incedulis
cente suspicio turpitudinis
et licet quidam delectantur
estimant legendum. Iuue-
nes similiter hortare ut pu-
dici sint. & postea in ferunt
in omnib; te ipsum forma
prebens bonorum operum
te mentem in omnib; ad
superiora esse referendū
idē hortare ut pudicis sint
in omnib; Sciendum quoq;
hoc quod continetur. non so-
lum in actus opere. & in hi-
mi concupiscentia. sed in o-
nib; reb; necesse sciri a sit. Ne
honores indebitos appeti-
mus. Ne accendamus aua-
ritiam. ne ullæ possessione su-
peremur. te ipsum inquit
formam prebens bonorum
operum. Nihil prodest ce-
liquem exercitatum esse
in dicendo. & ad loquendū
triuis se linguam. nisi plus
exemplo docuerit quam
uerbo. Deniq; qui impudi-
cus ē quæ uis disseruus sit.
sic ad castitatem accidit
tes cohortatur. solum huius
in firmus ē & auctoritate

non habet & cohoratendi.
 & & contrario quem uisit
 rufi accen. & iter dicitur
 quendum. Sicutus fuerit
 & exemplo suo homines pote.
 aduice similitudinem
 impellere. quod cum cert. in
 in corruptione. sic accipi
 bidum quod in corruptio
 ne proprie uirginitatem
 sonat. dicitur: & uulgo qui uir
 gines sunt in corruptio
 nominant. & dicunt ille que
 fuit quondam uirgo cor
 rupta e. Unde & titum es
 timo priusquam ceptis
 pre occuparetur euan
 gelio esse denatm cecepit
 se baptisma. & uirginem
 pmcensisse. & nunc ce pos
 tulo ut in in corruptione
 formam sui preberet com
 moneri. que quidem incor
 ruptione in timotheo non
 uidem. nec cum ei dicitur
 Nemo adulis eblicem tua
 conlemnat. sed forma est
 to fidelium in sermone in
 conuersatione in chitate
 infide in castitate. dem
 corruptione accurt. &
 appellari solent & q: uirgines
 esse desierit corrupti.

tenum posuit ceptitate.
 ceptitate cum & in celiba
 tu ebsq: uirginitate in
 tellegi potest. Nisi forte
 ceptitate accipiem
 in mbale. In corruptione
 uero in corpore. luxta il
 lud quod celi bi in uirginis
 definitione scribit. ut sit
 scie corpore & spu. & ipse
 nunc consequent aduix
 it. in doctrina in incor
 ruptione. in pudicitia.
 possim & in corruptione
 pudicitiam & iam in doc
 trina in legitate in
 ter precepi. nisi quod spe
 cialiter sequit sermone
 sicut & in seprehensibili
 proprium habere & sup
 doctrine in institutione
 preceptum. quod cum cert
 sermone in seprehensibi
 li. non quo ullus tenle fic
 cundie & prudentie sit
 ut a nemine seprehenda
 t. Reprehendunt quip
 pe & ce postoli & euange
 liste ab hereticis & gub
 li. Sed quod nihil dignu se
 prehesionem dicat aut

fecerit. licet & aduersari
sint adprehensum p[re]ce
ti. & quicquid multum
subditi. uicini loqui. & m[ul]ti
gum deceptorum. qui o[mn]i
in partibus uerbum. &
sermonem semper abominan
tur. propterea & exemplum
nos in omnibus; prebeant in
doctrina in integritate
te in pudicitia. sermone
sermo. & in seprehensibili
ut aduersari uirtute &
doctrina n[ost]re sanctitate
prelerriti non audeant
accusare. hoc est nihil ubi
simile in accusatione con
fingere. & seuerus usque
hodie uident non nullos in
& de suis. quemquam h[ec]
retra cuius sit tunc le gra
uiteris continet usque esse
ut & licet ab aduersariis
habent testimonium.
& dicunt. magnus uir ille
& sepe conuersationis. & p[ro]
bis moribus. nisi esset hereticus.
N[on] enim tunc in mo
derate in pudens. ut so
lit rados possit accusare
t[ame]n obrosus & decurum lum

adligine nolitis offendere.
Unde & apostolus habet ea
dem p[re]cautionem. ut au
feriam occasionem his qui
uolunt occasionem. potest
cum his qui & aduersari est. & di
abolus intellegi quia accu
sator est. sicut t[ame]n n[ost]rum
ut iohannes euangelista
p[re]dicat. quicquid nihil habet
buerit mali quod nobis obici
at erubescat & crimina
tor non poterit crimini
diabolus cum in lectina lin
guce criminatorem sonat.
SERUI DOMINIS SUIS SUB
DITI SINT IN OMNIBUS; UT
SINT PLACENTES NON CON
TRADICENTES. NON FURAN
TES SED OMNEM FIDEM OS
TENDENTES BONAM UT
DOCTRINAM SALUTATORIS
NOSTRI DI ORDINENT IN
OMNIBUS. Quo d[omi]n[us] & sal
uator n[ost]r[us] qui in euange
lio ait. uenite ad me om
ni qui laboratis & onere
ti estis. & ego reficiam uos.
Nullam conditionem accu
sationem s[ec]um ab accitu
dine arbitrat[ur] alium

propter ecc nunc aposto-
 lus & seruis precepta con-
 stituit scilicet ut pccati &
 desie m&mbriq: corpus xpi
 Et quomodo superius scribit
 cenus cedulis centulces iuue-
 nes quid titus erudire de-
 beret edocuit. ite nunc
 scriuit ceptia precepta con-
 stituit. primum ut sub-
 diti sint dominis suis in om-
 nib; in his cu omnib; quice
 non sunt contraria do. ut si
 dnt ecc iub& que non sint ad
 uerba scripturis scis. Subici-
 cet seruus dno. si uero con-
 traria precepit. magis o-
 boediet sps quam corpus
 dno. Diligenter ceditendi-
 te quomodo congrua p so-
 nis precepta decernat.
 Serui inquit dominis suis
 subditi sint in omnib;. In a-
 lio loco. de filiis disputans
 ait. Filii oboedite pccren-
 tib; filios quippe d&e& pccren-
 tib; oboedite. seruos uero
 in pccrenli domino esse
 subiectos. N& illud pte-
 m esse contrarium. quod
 in ead& epistola. mulier

Subiecta sint uiris. &
 in hac subiectas uiris suis
 cedet uxor. quod si eo-
 dem uerbum. & in seruis
 & in uxorib; sit. Quod amo-
 do enim meritis uxoris
 e dominus. Ipse inquit do-
 minabitur tui. Erat & sed
 uictor subiectus pccrenli-
 b; suis. sed cum ad huc duo
 d&em ess& canonum. &
 nihil differ& ce seruo dnt
 omnium. n& edum enim
 ced p f&ctum uiri ced& xre
 que possit h&redita&em
 accipere p uenerat. sed
 & c&libi de eo scriptum e
 quicum subiecta ei fue-
 rint omnia ut sit d& om-
 nia in omnib;. subici&re
 cu ei omnia cum dixerit
 dnt dno meo sede ced& xre
 meis. donec ponam inimi-
 cos tuos subillum pedum
 tuorum. In subiectis ser-
 uis dominus subicit. Et quo-
 modo pro nobis dicit & se
 m&de dictum cu non sit
 m&de dicta sed u&ra b&ne-
 dictione. ite pro nobis ut sub-
 i&ctus scribit ut n subiect

h&ctunc & ipso filius subici&re & q: sibi subiect omnia. ^{2. us.}

Sicut subditi fuerunt do-
mini non subditi. quidam
hunc locum ita legunt ser-
ui dominis suis subditi sunt
Et post quem hucusque dis-
tingerunt inferunt in
omnibus placeant cum gre-
co adius ordo sit lectionis.
id est serui dominis suis
subditi sunt in omnibus ut
sequitur. *ΕΥΑΡΙΠΤΟΥ* *ΥΠΕΙΝΑΙ*
quod nos licet non plene-
tatem & peccate aliqua in-
ter prelati possumus ut
complaceant sibi. neui-
delicet super conditione su-
a uideat eis diuina sen-
tentia. sed quomodo pau-
per iuxta mensuram su-
am secluari potest. & mu-
lier in seclus infirmitate
a regno dei non excludit.
& omnis conditio secundum or-
dinem suam beccitudo
nam accipere potest. ita
& serui complaceant sibi
quod serui sunt. & non id
circa patet de se seruis
non posse quicquid subiecti
sunt hominibus. sed in eo ma-
gis placere uoluntati dei

Si & dominis suis subditi fu-
erunt in omnibus. & complaceant
sibi in conditione succ.
Et quod deinceps ex apostolus
precipit & sequentur. ut non
sint contra dicentes non fu-
erunt. ut maxime seruo
& uigum dominis contra-
dicere. & cum aliquid ius
serui mutare. Itaque
tum commonet ut per doc-
trinae sciam ab his qui
christiani serui sunt istius
modi auferat possessionem.
Si enim quod dominus imperet
necesse habet seruis im-
plere. quia hoc ipsum non
cum bona fide accipit uolunta-
te. sed & dominum offendit.
& tamen faciat quod iube-
t. maxime cum & deus ceda-
quidem contradictionis of-
fensus sit. & in eodem loco de
mismo rante populo lo-
quitur. de sinco come mur-
muratio eorum & non ob-
bit. post contra dictionem
& aliquid ser uorum
uictum doctrina christi cor-
riget ne fures sint. Fur-
cum non solum in maioribus

sed & in minoribus iudicant.
 Non enim id quod furtum est
 licitum est. sed mens furan-
 tis cogitandus. quomodo in
 fornicatione & adulte-
 rio. Non idcirco diversa sit
 fornicatio ut adulterium
 sepulchra ut diues de for-
 mis aut pccup sit mbre-
 trix ut adultera. Sed qua-
 liscumque illic fuerit una est
 fornicatio & adulterium.
 ite & in furto quocumque
 cumque seruus abstulerit
 furtivum incurrit. un-
 de & in moysi lege. fures
 nonnumquam septuplum.
 nonnumquam quodruplum
 reddere compelluntur. & in-
 terdum obtruncantur. in-
 dum ubi dicitur fur ipse pro
 furto. De quibus nup uobis
 in leuitico & posuisse me-
 mini. Sic uero hoc prohibet
 in seruo. quocumque magis in li-
 bero. ne ut iudex recipiat
 aut miles nequaquam con-
 tentus sit pendis suis celi-
 bria diues & pulchre qui-
 dem uir ad prime grauis
 cum ei cuiusdam iudicis lau-

deatur in legibus & di-
 cor & de eo. ille qui licet de-
 becat non est fur. Respondit
 optimum seruum fidelem &
 sine fugitiuus esse & in-
 tum furti suspicio ab om-
 ni libero esse debet & cetera.
 Similiterque serui subditi do-
 minis suis in omnibus sine con-
 placitis conditioni sue.
 ut non feriant cospere ser-
 uum ^{in tradicant dominum suum.} & post haec in
 omnibus fidem bonam os-
 tendant ut doctrinam
 seducatoris nri di ostendit
 in omnibus. Si enim apud ex-
 nates dominos in minimo
 fideles fuerint incipiant
 eis apud dm meliora com-
 mitari. Ornat uero doctri-
 nam dñi qui eae que condi-
 tioni sue apte sunt fecerit
 ut ediuerso confundit eae
 qui non est subiectus in om-
 nibus. cui conditio succis-
 plicet. qui contra ditor
 cet q. fraudator in nul-
 lo fidem bonam ostendit
 quomodo enim potest fi-
 delis esse in subiecta
 di qui cernali dno fidem

et hi b epe non potuit. Inlux
IT ENIM GRATIA Domini SALUA
TORIS OMNIBus; HOMINIBus;
ERUDIENS NOS UT ABNEGAN
TES IMPIETATEM ET SECU
LARIA DESIDERIA. PUDICE
ET IUSTE ET PIE UIUAMUS
IN HOC Sancto EXPECTANTES
BEATAM SPeram ET ADUEN
TUm GLORIE MAGNam DIuini SAL
uatoris Nostri Xristi ihesu qui
DEDIT SEMETIPsum PRO NO
BIS UT REDIMERET NOS
AB OMNI INIQUITATE. ET
MUNDARET SI POPULum e
GREGIum EMULATORem BONO
rum OPERUM. Post cetera
logum doctrine ceteritum
quid senes. quid conuersi. quid ad
ulis conuersi tuleris & iuuenes.
quid cetera ceterum seruos
erudire deberet. & cetera
inluxit. Inluxit enim gra
tiae domini seductoris omnibus;
hominibus; Non est enim ali
quae differentia. liberi &
serui. graeci & barbari. cir
cum circum circum. & habentis prepu
tium. mulieris & uiri. sed
cuncti in xristo unum sumus.
uniuersi ad domini regnum uoca

mur. Omnis post offensam
peccati nostri se conciliandi
sumus. non promerita nostra.
sed pro grecicam seducto
ris. ut quod domini peccatis ui
uere & subsistens grecia
ipse sit xristus. ut quod xristus domini
^{saluatoris} habeat sit grecia. & non nostro
merito seducti sumus. Se
cundum illud quod in celo
loco dicitur. pro nihilo seduca
bit eos. quae grecia omnibus;
hominibus; ideo inluxit ut
erudit & nos. abnegantes
imperitiam & secularia
desideria. pudice & iuste
& pie uiuere in hoc mundo
Quid sit cetera abnegare im
peritiam & secularia de
sideria & eo quod supra &
posuimus. Domini confitemur
scire. factis cetera negat.
intellegi posse confido.
& pro contrarie disserta
contraria. Sanctaria igitur
desideria sunt. quae cum
distius principe suggestuntur.
Et cum sint sancti. cum sancti
huius nube pertriensunt.
Nos cetera cum pudice & iuste
in decore scilicet & nostro

te p̄ccentes uix̄ br̄m̄ in
 xp̄o. p̄ie quoq; uiuem̄ in hoc
 sc̄to. que p̄ib̄et & p̄cc̄t̄
 b̄cc̄t̄am sp̄em & c̄dub̄it̄
 gl̄orie m̄c̄gn̄i d̄i. & sc̄dua
 toris n̄i ih̄u xp̄i. Sicut enim
 imp̄ib̄et m̄c̄gn̄i d̄i se for
 midet c̄duent̄um. It̄e se
 cura de op̄e suo & de fide
 illum p̄ib̄et p̄stol̄at̄.
 Ubi est ser p̄b̄is c̄rrius. ubi
 euno mius coluber. m̄c̄gn̄
 d̄i ih̄u xp̄i sc̄duc̄tor dicit̄
 Non primo genit̄us om̄is
 crēctur̄e. non uer̄b̄ū d̄i
 & sc̄p̄ib̄ia. sed ih̄u xp̄i. &
 que uoc̄bul̄a c̄d̄ sum̄p̄
 hom̄in̄is sun̄t. Neq; uero a
 lium ih̄m xp̄m̄. alium uer̄
 bum dicim̄. ut noua h̄es̄is
 c̄elum n̄ic̄t̄. Sed eundem
 & c̄nt̄e sc̄t̄e & post sc̄t̄e
 & c̄nt̄e mundum. & post
 m̄c̄ria immo & m̄h̄a mag
 num d̄m̄ c̄p̄ pol̄l̄em̄ sc̄dua
 tosem n̄r̄m ih̄m xp̄m̄. qui
 dedit seip̄sum pro nob̄is ut
 p̄c̄ioso sc̄n̄ guine suo nos
 redimer̄t̄ c̄b̄ om̄ni iniqui
 tate & m̄nd̄er̄t̄ sibi po
 pulū REPIOCYON. It̄a quip̄

pe h̄eb̄ & l̄ur in ḡreco. & bo
 norum op̄erum fac̄t̄ & p̄
 mulca tosem. sepe m̄c̄um
 considerens quid sibi uell̄t̄
 uerbum REPIOCYON. & c̄
 sc̄p̄ib̄ia. sc̄ti huius. m̄t̄ro
 gans si forte c̄dic̄ibile legis
 sent̄. n̄ū quē inuenire poat̄
 qui mihi quid signi ficcer̄t̄
 & p̄oner̄t̄. quē ob̄sem con
 pulsus sum c̄dub̄. Lus̄ in stru
 m̄tum recurrere. unde
 c̄rbit̄r̄ ab̄er̄ & c̄p̄ostolū
 sump̄sisse quod dix̄ & c̄othe
 b̄reus & heb̄reus. & sc̄dm̄ le
 ḡm̄ ph̄c̄ri seus. ut que id
 pon̄at̄ in ep̄istula succ̄ q̄t̄
 in uer̄b̄is t̄est̄im̄to legis se
 nouer̄at̄. in deuteromi
 o it̄aq; se p̄b̄ri quō popu
 lus sc̄t̄ud̄n̄o d̄o tuo. & in
 te con placuit d̄n̄o tuo.
 ut esse ei in populū RE
 PIOCYON. & om̄ib; popu
 lis qui sun̄t sup̄ fac̄t̄m̄ t̄
 r̄e. & in c̄nt̄esimo t̄sc̄b̄i
 mo quēsto p̄sc̄lmo ubi nos
 h̄eb̄m̄. p̄sc̄l̄it̄e nom̄ini
 ei quō succ̄ue. quō iacob e
 legit sibi d̄n̄s isrl̄t̄ in pos̄se
 sion̄m̄ sibi. pro eo quod ē

in possessionem in grego scrip-
tum ē. ΕΙΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΝ.
quod quidem aquila. & qui
accidit ΕΙΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΝ.
& presertim. septuaginta
quatuor. & theodotion per
iustitiam non trahens feren-
tes commutationem syllabe
fecere non sensus. Simma-
chus igitur pro eo quod est in
grego per iusion. in ebeo
ogolla & presertim. ΕΞ ΕΡΕΤΩΝ.
id est egregium ut precipuum.
pro quo uerbo in alio uolu-
mine lacono sermone u-
tens per culicem in pre-
teritū ē. Recte igitur xps
ih̄s magnus d̄s n̄s ceteraque sal-
uator pedem in nos sangu-
nis suo. ut sibi xp̄ianum po-
pulum per culicem facere-
ret. qui per culicem esse tē-
perat & sibi bonorum operum
emulcator & iuster. unde
illud quod in euange-
lio scdm lacanos in preterito
scriptum ē. penem n̄m
cotidianum d̄n̄ nobis d̄ie
melius in grego habetur pa-
nem n̄m ΕΠΙΟΥΣΙΑΝ. id est
precipuum egregium per culi-

asum dum uidelicet quid de
caelo descendit cert. Ego
sum penis qui de caelo descen-
di. Absit quippe. ut nos qui
in christinum cogitare p-
hibemur de peccato isto qui
post periculum consequen-
dus & abiciendus ē in se cer-
sum in p̄ce dominica p̄ḡe
iubeamur. N̄ multum
differt in epiusion & pi-
usion prepositio dum ten-
tum modo ē mutata non
uerbum. quidem epiusion
est in epiusion in ortone dom-
nica penem dicitur quod
sup̄ om̄m iustitiam sit. hoc est
sup̄ uniuersas substantias
est. quod si accipit. n̄ mul-
tum ab eo sensu differt.
quod & posuimus. quid quid
dum egregium ē & preci-
puum & extra omnia ē & su-
per omnia. haec loquere
et exortare et increpa-
cum omni imperio; Tria
posuit loquere & exhorta-
re in christo. & quidem in eo
quod cert loquere. ead̄ doc-
trina uidetur esse sese
fidum. quod uero intulit

& hostiare. idē. παραλαει. aliud quosdam in gr̄eco signi-
 ficat. quem in lectino παρακαλιει. quippe magis
 consolationem quē & confortationem sonat. hoc ubi &
 superius de cōsiliis; ē loquutus. Iuuenes similiter
 consolere. pudicos esse in omnibus; De quoniam in suo loco
 ita ut in lectino legitur. quos & orare scriptū ē
 & presimus. consolentur igitur audientem quidē.
 Rogem pro xpo & conciliemini dō. & seipsum humiliet
 & subicit ut lucrifaciat quōm consolentur.
 quod ubi testium ē in se peccati. consolationi mihi videtur
 esse contrarium. ut qui cum quibus consolationem
 contempserit in se peccatione sit dignus. & me fecerit
 audire. oblitus estis consolationes que uobis ut filii
 loquitur. ad timotheum quoque ceteram consolationem
 & in se peccationem ceteram legimus. dicitur lo-
 postolo. in se oportune

in portune cor que in cre-
 pe consolatione. & ibi quidē
 in se peccatio concessum
 tur. & post hoc consolatione
 ne seueritas tē perat.
 hic ubi concessum discipulo
 los consolationem. & si non pro-
 fecerint consolationem. tē
 corripit & corripit cum omni
 imperio. Sic enim intellego
 hoc quod dictum ē. in
 se peccati cum imperio. ut spe-
 cialiter cedat in se peccationem.
 & non cedat duo superioris in
 cōmune se ferret. Neque
 enim conuenit dicere con-
 solere cum omni imperio.
 & loquere cum omni im-
 perio. sed tunc modo in
 se peccati cum omni imperio.
 Nemo te contempnat.
 Nestim & ceteri quis hoc ipsū.
 nunc ad titum scribi quod
 ad timotheum dictum ē.
 nemo cedat licet ceteram tu-
 am contempnat. Nos ue-
 ro iuxta greci sermonis
 differenciam aliud pu-
 ticam significare προπι-
 φρονιτω. quod hic scribitur
 & ceteri. κατα φρονιτω.

quod ad timotheum dictum
ē. & prepositionis περιου
κατα. sensum facere diu
sum. Quod cum non fortui
to & ut libet & pcculus cepos
tolus. non solum nominib;
& uerbis. uerum & uicem pre
positionib; diuisis utat
pueri & cetera cecuscerum
p spicuum fieri potest.
& ex eo quod ceter. mulier
enim & uir. uir uero per
mulierem. & edibi. quic
ex eo & p dūm. & in ipso om
nia. nō enim & illud. pcculus
cepustolus non ab homini
b; neq; p hominē. Estima
m̄ itaq; καταφρονησιν
cedēptum proprie p
gnare ut cum quis int̄ ocu
lum leuincetq; distendit
conlōnnt dolosm. & nō
iudicis cōminationem.
nō circumstantis popu
li fremitum ptimecit.
sed pro confessione m̄ti
ri uniuersis supplicia con
tōnnt & despiciit. & con
trario cum est. & in clusē
tempus. De quo & abbe
cuc spm̄ sc̄m in se loquente

testat. uide & conlōmp
tose. & in spicē mirabilia
& dispdimini. luxta quod
ad timotheum quoq; scrip
tum dixim̄. Nemo cedulis
cedēptam contēpnat
id est nolo te ad dōn exhibe
re. ut possis ab aliquo
inuito contempni. περι
φρονησιν. soncet cū illud
sic stōci tēmēi cedēptum
quidistingunt int̄ uerba
subtilit̄ cum quis confidens
sibi seclio esse meliorem
despiciit dūm quōm in ferio
sem putat. & sup idē plus
scribit humiliorem esti
mēt dignum esse contēp
tum tūdo quid in lumbr
cent supbie uenit tūte &
celum ipsum solemq; dispi
ciat. cepud grecos quidē dix
isse deludēt̄ λεροβατω
καπεριφρονησιν
quod nos laque possim̄ di
cere sciendō p dēsem & plu
ris me noui esse quam solē
περιφρονησιν. Ergo dicit̄
quē nunc cedēptum ponit̄
illum sensum habē. Nemo
eox qui in & cetera sunt te

segnit^r cogit^r sic uiuat
 ut se putet esse meliorem
 quacumque enim ed. sic ego erit
 discipuli. Similiter ergo ma
 gistros esse meliores. Un
 de non solum episcopi pres
 biteri & diaconi debent
 magno opere ^{u. dere} pro ut cunctum
 populum cui president con
 uersione & sermone p
 cedant. uerum & inferior
 gradus exhortate licet o
 nes edicti & omni omnino
 qui domui dei seruiunt. qui
 uoluntate & desiderio xpi
 destruit meliores licet
 esse quem clericos. Ammo
 nere illos principibus po
 testatibus subditos esse
 obediare ad omne opus
 bonum paratos esse. Ne
 minem blasphemare
 non esse litigiosos. es
 se modestos omnem os
 tendentes mansuetudi
 nam ad omnes homines. Ita
 le quid & ad romanos scri
 bit. Omnis enim a potes
 tateq; superioribus subdita
 sit. Non enim potestatis
 nisi cedit. quod quidem pre

ceptum & hic & ibi prop
 terea puto editum. quia iu
 dice galilea post illud tempus
 dogmice adhuc uigebat
 & habebat plurimos secte
 tos. cuius & in actibus
 apostolorum fit mentione
 scribitur se ferente. An
 te hos enim dies rursus
 theodotus dicens. quendam
 esse se magnum cui appo
 sitis sunt uiri qui in eccl
 lia. Et post hunc rursus
 in diebus; census iudeos gal
 leus qui in cetera hoc quid
 probabile profereret &
 lege. nullum debere domi
 num nisi solum dm uocari
 & eos qui ad templum dedit
 mas deferrent. cesari tribu
 buta non reddere. que he
 resis in tantum creuerat
 ut & licet phari seosum.
 et multum partem po
 puli conturbaret. ita ut
 ad dm quoq; nr̄m referre
 tur hæc questio. licet ce
 scri dicitur tributum annon.
 quibus; dn̄s prudenter caute
 q; respon debet. Reddi
 te que sunt cesari cesari.

& que sunt di dō. cui responsi
one pcculus ce postolus con
gruent docet. principibus;
& potestibus; credentes de
bere esse subiectos ap̄ x̄m
quippe que legunt in ḡlco
magis principatus quam
principes sonant. & ipsa
significat potestatem
Noneos qui in potestate
sunt homines. Sed quia dix
erunt ammone illos princi
pibus; & potestibus; sub
ditos esse. potestibus; his qui
tormenta formidant occa
sio ad negandum dicitur dū
iuxta cepti dicitur se ad
seferent principibus; &
potestibus; esse subiectos
et facere quod iubet. p̄p̄
ter ce subiecti ad omne
opus bonum. Si bonum ē qd
precepit imperator & p̄
ser iubentis obsequere uolun
tati. Si uero malū & con
tra d̄m sepiat. Responde
& illud de actib; ce postolo
rum. Oboedire oportet dō
magis quā hominibus; hoc ip
sum & deseruis in lege ḡm
ce pud d̄m. & de uxoris; a

pud uiros. & de filiis ce pud
pccatib; quod in illis t̄m̄
debetur dominis uis pa
tribus esse subiecti. que
contra di mandata n̄ ubi
unt. quod ubi sequitur p̄p̄
tos esse ut cepte eum supe
rioribus; copulato. hoc quod
ceit. Oboedire ad omne o
pus bonum. & huc usq; fini
to quesi aliud proprium
& specie ce preceptum sit
pccator esse. Iuxta illud
quod in leuitico scriptum
ē. hircū qui emittit male
ditate populi sustinens
trahi in manū hominis pa
reat ^{quis} ergo pccator se. ut
ap̄ pompeum tenet
& educat illum in desertū
& ibi eum disperdat. & quā
tum in se ē sortem male
ditionis & t̄m̄ d̄m cum
oboedierit omni opere bo
no & cum pccator erit. po
tost aut d̄m accipi p̄p̄ pccator esse.
ut omnia que ceuq; d̄m̄
possunt sibi in animo p̄p̄
figurat. & cū accidit
nihil quasi nouum sustine
ant. sed eis preccata sint
omnia. Nemine quoq; bl̄

* dupliciter legendum ut uel subaudiatur
ad omne opus bonum pccator esse.

phemate. non simpliciter accipitur. nec enim ait. nomen hominum blasphemare. sed ab solute nomen. non angelum. non aliquam creaturam dei. omnia quippe que ad deum facta sunt. uel de bona. quod dicit michael archangelus cum diabulo disputaret de moysi corpore non fuit accusatus in ferre iudicium blasphemie sed dixit. Imperator tibi dicit. Si igitur michael non fuit ausus dicere diabulo. & est male dicere dignissimo iudicium in ferre blasphemie. quatenus magis nos ab omni male dicto puri esse debemus. magis debet dicere diabolus male dictum sed pro archangelus blasphemiam & ire non debuit. Relege uel res libros & uide que tribus in monte graecis constituta sunt. ut bene dicitur populo. & que in monte caluaria ut male dicitur ruben qui maculce ueritatorum peccatoris. & Zabulon nouissimus filius ioseph & concillator

liberi in monte graecis ponuntur. ut male dicitur & qui in maledictione sunt digni. Longum est si nunc enumerarem quomodo iacob qui ad benedictionem uocatus dicitur filios dicitur ut bene dicam uobis. postea qui in benedictione conuersus. Maledictus furor eorum quia pro auge. & ipse dominus loquitur in genesi. Male dicta terris in opibus. tuis. hoc nunc tantum dixisse sufficeret quod blasphemare christi discipulos non oportet. nec quod additur esse litigiosus. Si enim sumus filii peccati. & uolumus super nos pacem sequi. & accessimus ad habitum celestem. que de peccato non accepit. cum his qui odium peccati habent peccati. & quatenus in nobis est cum omnibus hominibus peccati sumus. Non solum cum modo destis. sed & cum cum rixosis. quia nulla uis est ferremus subditos. Locumque deum ire omne ostendentes in subditum ad omnes hominum quo uicine glorie.

ferimus non offendendo
sed offerebido
ide poritando
suff. ferendo.

desiderio nos esse in consue-
tos omnibus; hominibus; ostē-
dere debemus. Sed dum om-
ferimus & iniurię uicē nō re-
pēdimus ipse opera nostra
uniuersis ficent. potest
aliquis obice tēdicē & lo-
pinem uulgi curam q; po-
pulce sem simulacra cepud
quosdam in consuetudine
& fingere bonitatem. sed
ubi non ē uerū & genuina.
& solida in consuetudo. nō
cōueniunt esse in consuetudo
possit omnibus; p̄sūderi;
Fuius enim aliquando
ET NOS STULTI IN OBEDI-
ENTES ERRANTES SERUI-
ENTES DESIDERIIS ET UO-
LUPATIB; UARIIS IN MALI-
TIA ET IN INUIDIA AGENTES
ODIO. SI ODIENTES ALTERU-
TRUM. Cū autē BONITAS ET
HUMANITAS INLUXIT SAL-
UATORIS NRI Dī. NON EXO-
PERIB; IUSTICIę que nos
fecim. sed secundū suā
MISERICORDIAM SALUABIT
NOS p̄ LAUACRŪ REGENERA-
TIONIS ET RENOUATIONIS
SP̄S S̄CI. quem effudit sup

NOS OPULENTE. p̄ ih̄m
xp̄m SALUATOREM NRM.
UT IUSTIFICATI ILLIUS GRA-
TIA HEREDES EFFICIAMUR
SECUNDŪ SP̄E UITE ETNE;
Quædr̄cot aliquis quomodo
p̄culus fuerit stultus in-
credulus & r̄rens & serui-
ens ueris desideris & uo-
luptatib; in malitia &
in inuidia odiosus & odib;.
consequam scelus actoris
nri bonitatis est q; dem̄ q;
ce p̄ce uerum secundē ge-
n̄reccionis d̄m saluū fe-
cer̄. Non ex iustitię ope-
rib; que fecerat. sed ex mi-
sericordia sue effuso h̄ce
bundantē & l̄erge sup ce
postolos est q; credentes p̄
ih̄m xp̄m sp̄u sc̄o ut h̄re-
ditatē gratię consequu-
ti spem uite in p̄p̄rium
possiderent. & certe legi-
m̄ sc̄m iustitiam que in
lege ē. sine querella fuisse
circumcisum octidie
hebreum & hebreis sc̄m
legem pharisæum d̄ tribu
beniamin eruditum ad
pedes gemaliel. & ab in-

fient licet secretis litteris in
 stitutum. sed quod respon
 detur iudges quicquid adu
 tum seductoris & pcessio
 ne eius & resurrectionem
 in lege ubi scriptum est. licet
 non plene. et tamen ali
 que ex peccate habuisse ius
 titiam. sicut simeon quoque
 & cetera prophetae in templo
 di seruis e repta. post
 quoniam uero populus conda
 mnauit. cruci fige cruci fige
 am. Non habent regem ni
 si cesarem. & scilicet eius sup
 nos & sup filios nros. & abla
 tum e ab eis regnum di. &
 traditum genti facili
 fructus ei. ex eo tamen post
 qui in xpm non credidit fu
 it stultus errabundus in
 credulus & seruis ueris
 uoluptatibus. an non uob
 uidetur pcculus fuisse stul
 tus. quicquid habebat Ze
 lum di. sed non scdm scrip
 turam. & p se quebat & scri
 ptam & cepi dicitur stepha
 num uestimenta seruebat
 cum zelum odii contra sal
 uatorem in stitutum &

cer scribit. ut sit ab eis cesa
 cer dog b; accipere & p gnt
 decimas cum cedent qui in xpm
 crediderunt uincibndos
 aut ullas poterat habere
 uirtutes sine uirtute di
 xpi ihu. aut est uentem
 fleammam restringere
 uoluptatum cum non esset
 tamen plura di. que cum ma
 ior potest esse malitia &
 inuidia. quoniam contra ab
 sentes epistulas sumere
 & ubiq; xpi uocare disci
 pulos. Nolle ipsum salu fi
 eri. & ceteris qui salui esse
 poterant inuidere odisse
 xpi anos. & consequuntur
 ab omnibus odium pmereri
 quis cum maior error & ino
 boedientie uecordia qua
 post quoniam respicit dies
 & p dicitur unum umbra lo
 gem abolitam uelle ser
 uare & dicere. ne cetera
 tenebris. ne conligent. ne
 gustauent. & cetera p pte
 solido. & uirili cibo in fic
 tis cupere lacte potueri
 dili gentius cetera decem.
 & inuenient in presen ti

capitulo in ceni festissima
 trinitate. Benignitas
 quippe atque demerita salua
 toris nri di. Non ad terius
 quem di patris pleuacx
 regenerationis. & noua
 genem sps sci. quem effudit
 sup nos hccbundant p ihm
 xpm seducto srm nrm. ius
 qficcuit nos inuitam & r
 nam. sed us credendum mys
 terium trinitatis e. Alii
 hunc locum ita intellegunt
 ut non de pculo & aposto
 lis sed cum apostoolorum
 psona. de clis dictum pu
 tent. ut quomodo sub p
 sona sua. & apollo & ceteri
 de disensione. & scisma
 te. quod arguebat inco
 rinthis e loquutus. ita
 & icem in presenti loco se
 & aposto los nominans.
 Omnes qui in xpo crediderint
 quicquid fuerint ante re
 generationem. lauacri
 uiculis ostenderit. Simil
 cu & humilitas eius est
 ammiranda. qd qui om
 nem ualiditatem. iustitia
 q. legis quasi quis quilibet &

siene
 te

purgamenta contempnit &
 te se sine xpo uitis omni
 b; seruisse memorarit.
FIDELIS SERMO ET DE HIS
UOLO TE AFFIRMARE UT
CURAM HABEANT BONIS O
PERIB; PREESSE QUI CRE
DUNT DO. HEC BONA SUNT
ET UTILIA HOMINIBUS.
 Hoc quod cert. fidelis sermo
 ad superiora iungendum est
 In quib; ptemis erat. ut ius
 qficciti gratie ipsius he
 redes efficiamur scdm spe
 uitae & eterne. Dign' enim
 fide sup hereditate di sbr
 mo & sup spe uite a & eterne.
 Unde oportet de his n du
 bium non limbrum. & ipsu
 credere. & ut credant ce
 teri con firmate. Non solu
 au hoc sed & hoc cum cle
 ris his qui uoluerint crede
 re con firmandum e. qua
 propter cert. & de his uolo
 te con firmare. quiccu ista
 uerba esse crediderint. nec
 se e ut curam habeant bo
 noru operum. p que heredi
 tas di. & spes uite propria
 & eterne. & pulchre ut

miciosem fidem faceret & n̄
 dixit. qui credunt homini-
 bi; sed credunt dō. Necesse
 ē enim ut curiam bonorum
 operum habeant que ad
 implēdū & omni studio p
 p̄recte bonas sunt utilia
 que credentibus; Stultas
 autē questionēs et gene-
 alogias et contentio-
 nes et pugnas que veni-
 unt ex lege de iuris sunt
 quippe inutiles et vane.
 Quia multiplices & diuer-
 ses sunt questionēs prop-
 terea sciamon debet qui
 querent d̄m loquutus
 ē dicens. Recte autē quib̄
 ter & im inubnerunt peccō.
 qui igit̄ d̄m non recte que-
 runt peccōm inubnere non
 possunt plurimae exem-
 ple sunt quib̄ d̄m non
 recte d̄m. Iudei praeue-
 quer̄ d̄m sperantes se d̄m
 inubnere posse sine xp̄o.
 h̄ & alii uicino sermonum
 strepitu non crepantes
 querunt quōm inubnere
 n̄ possunt. philosophi quo-
 q; & barbari de dō uerba

sentientes que fieri d̄m. Sed
 quia non recte quesierunt
 fuerunt eorum factus que
 gones partem d̄m huma-
 nis sensib; posse com pre-
 hendi. Ab his igit̄ p̄culus
 nos seruo caret questionib;.
 ceterum ad scripturas &
 que scripturarū auctoritas
 tate sunt fultae magis eo
 horat̄ & prouocet p̄-
 ceptorum. non nescius sal-
 uatoris. in quib; caret. que-
 rite & inubnitis. pulsa-
 te & ceperit uobis. pe-
 gte & decbit uobis. Omnis
 enim qui querit inuenit
 & qui p̄dit accipit. & q̄
 pulsat ceperit ei. mo-
 do non sit corpus nr̄m sub-
 dictum peccatis. & lingue
 dicitur in nos scopi. & ex-
 ercet̄ sensus. mens cog-
 die diuina l̄tione pasca-
 t̄. & questionēs nr̄e stul-
 tae non er̄ questionēs. qd̄
 cū caret genealogis & con-
 tentiones & rixas que ubi-
 unt ex lege de iuris. prop̄-
 ae pulsat iudeos qui in eo
 se uicent. & putant

legis habere notitiam.
si nomina teneant singu-
lorum. quae quia uerba
ra sunt & aetymologiae
eorum non nouimus. plerumque
q: corrupte pro ferunt
conobis. & si forte erra-
uerim in hoc censu. in ex-
tensione & uariatione
syllabe ut binae produ-
centur ut producta binae
centes. Solent irridere
nos imperitiae maximo
in conspersionibus; & qui-
bus decem cum resura gule
literis pro ferendis. hoc
cum dicitur. quod septuaginta
in interpretat pro quos
in greco sermone
lex diuina trinitate
spiciat h & h. littera
& can. & ab hoc istius mo-
di quia cum duplici conspi-
ratione in greco lingua
am trinitate ferre non pote-
rent. alii litteris addi-
tis expresserunt. uerbi-
causa. aut Rachel Rachel
dicunt. & Hieron. Hiericho.
& hebron. cbron. & seor
segor. In diis uero cona-

tus iste deficit. nec nos
& greci unam tenent litteram.
s. habent. illi uero
aper. fecerunt. & sin-
que diuersos sonos possi-
dent. in actione. pro seade scri-
bunt. sed quod non scribi-
t. seon seconmorreorum
pro fecerunt litteram pronun-
tiant. & scribit. Si igitur
anobis haec nomina & lin-
gue IAIOMATA. ut uide-
licet bcer bcer. non ita fi-
runt expressa. ut exprimi-
munt ab hebreis solent
cicchinnum ad tollere. &
iurare septuaginta noscunt
quoddam. unde & nobis
curae fuit omnes uerbes le-
gis libros quos uir doctus
cedemantium in exemplis
digesserat de se scribenti
bibliotheca descriptos
& ipsi curam hanc emen-
dasse. in quibus; & ipse hebre-
ce propriis sunt characteri-
bus; uerba descripta &
grecis litteris transcribe-
re expressa uicino. Aquila
& ierem & simmachus sep-
tuaginta quoque; & theodo-

go suum ordinem tenebant
 Nonnulli uero libri & max
 imehii quicquid hebreos
 uersu compositi sunt. & he
 cetera edigones ceteras
 habent. quicquam quinlam
 & sextam & septimam
 tracent legonem uocant
 cubito rictu tamen sineno
 minibus; in t̄ p̄ & ceteram con
 sequuntur habere in mostic
 le illud in gemitum suono
 bis labore doncurt. ut n̄
 me gno pere p̄ timescam
 sup̄ cilium iudeorū solus
 labur & obitor tuelingua.
 & stridente scilicet. & tra
 sic fauce gaudentibus; & il
 lis & edice occesio sup̄ bis
 quo modo nos qui lectinisu
 my lectina nomina & on
 gines delingue h̄c benia
 ficillius memorie tradi
 m̄. Itte illi ceperua & cetera
 ubi necula suis est monis
 uocabula plenis simis sen
 sib; imbibentur. & ab ex
 ordio cedem usq; & t̄ n̄
 Zorobabel omniū genera
 gones. itte memorie uelo
 cit̄ q; p̄currunt. ut eos suū

puter se ferro nom. hoc
 nos quicquid edice litterarū
 didicimus. aut certe sero
 cre didimus in xpm. aut
 & licet si in fentes sumus
 & cetera meencipiaq; magis
 scribitur turcorum sensum
 quicquam uerbice sc̄ttemur.
 si forte non ita nouimus
 putant se in nominibus
 seferendis in sup̄ putte
 gones cenno x. & in nepog
 b; ab nepog b; cuius pro a
 uis cetera uis docto ser. au
 diui ego quidam de he
 b̄reis qui sero me in xpm
 cre didit se simul ab ceter de
 genealogis dñi nr̄i ih̄u
 xpi. que scripte sunt in
 mattheo & luca f̄ccere
 questionem. quod uideli
 cel & cetera solomone usq; cedio
 seph. n̄c numero sibi n̄c
 uocabulorum equelita
 te consentiant. quicquam
 corde simplicum p̄ uer
 tis sc̄. quic si & cetera
 oraculo defereret quā
 dam ut sibi uidebant solu
 gones. cū magis debuerit
 iustitiam & misericor

dicam & dilactione di que
fere & post ille. si forte
demonib; & numeris dis
putar & scatis forsitan
de hebreorum sup cilio. &
plus quicquam necesse fuit
dixerim. sed occasio nob
dicitur de genealogis
& con^{ten}tionibus & rixis que
ex lege ubi unum dissen
di dicitur quorum curis
totalis princeps e. solent
ergum tentionu plic
tendere. & uicem rhe
thoricam liber tationem
in syllogis mox spinde
condudere. huius ergo qui
in eo totos dies & noctes
terunt. ut interrogent
ut respondeant ut dant
propositionem ut accipi
ant. sed sumunt confir
mantur utq. condudant
quosdam conlilio suos
accant. qui ut libet non ra
gane sed stomacho dispu
tant litigant. Sugi
t illi hoc faciunt quos
proprie est conlilio e.
quid debet facere xpian.
nisi omnino fugite conlilio

tionem. Rixis quoque legi
les penitus respiciendunt
& iudeos stultitiam relin
quendo. Sunt enim inug
les & uicem que tentionum
spatium scientie habent
ceterum nec dicentibus nec
caudantibus pro sunt. quid
mihi enim prodest scire
quod cenno uixerit mecum
sed de quo to ceteris sus
cenno solomon sortitus
e coniugem. ne forsitan
robo am undecimo ab ec
tis illius cenno necatus esse
credat. & multa istius
modi que aut difficile e
inubire. propter librorum
uicem & tationem. & dum pau
lacim de in emendatis
in emendatis scribuntur.
errore sinollos. aut blia
si inueniunt in cogno stu
dio & labore. nihil profu
tura cognouim. frequenter
accidit. ut hebreum pug
nas legis. non ob desiderium
uicem tationis. sed ob uicem
glorie. dum apud eos qui au
diunt dolere uolumus estima
ri. aut certe ex hoc sumus

culo turpice sicut mur lu
 era. quid enim prodest spu
 manibus; labiis & lacratu
 gerrare animum cum sim
 ple & moderata respon
 sio. aut possit te ple ac
 se siudice aut si fideliter
 ter & placabiliter hunc dicit
 hereticum hominem post
 unam correptionem
 deuita sciens quod sub
 uersus est eiusmodi et
 delinquit qui est ase
 metipso damnatus;

Nomen hereseos & in epistu
 las ad carinthios ponit.
 Oportet enim & hereses
 in uobis esse ut probati qui
 manifesti fiant & ad
 gloriat in tunc in opera
 acris. que sunt fornicati
 o immunditia. luxuria.
 dolocria. ueneficium. ini
 micitia. contumeliones. &
 cetera his similia que predi
 co uobis sic pre dixi. quoniam qui
 haec agunt regnum dei non
 possidebunt. In quibus dili
 genter est obseruandum.
 quod quomodo cetera ui
 ticia que in tunc in opera

numbrata sunt & dudum
 nos co regno dei. ita & licet
 hereses nobis auferant
 regnum dei. & non in tunc
 quo modo quis dum tunc
 & cludat co regno. Quod
 cum magis mirum sit. &
 iam illud de ceteris; co post
 lox uident esse se legon
 dum fidem nrice in xpo.
 & ecclesiasticam discipli
 nam iam tunc a uersis
 hominibus; heresim nunc
 peccam. Nos enim in qui
 un iudei ad co postolum
 pcculum. neque lit tunc
 de accipimur caudea. ne
 que ubi ubi quis de fructibus;
 annuntiauit nob. aut
 loquutus est ad quos de
 in medum. p & im cum ut
 cote caudicem quid senti
 ces. de herese ista notum
 est nobis qui a ubique ei contra
 dicit. Et licet nomen herese
 seon mil & non dicant. a
 piculo ac m h opera non
 necent. loquente ad pres
 biteros & ecclesie. Ego scio
 quoniam uenient post abcessu
 m & im lupi graues in uos

X. emulgonse irrefre dissonanc hereses inuidie obquiditates comitaciones

non p̄cer cōtuler ḡt̄ḡi. & l̄x
uobis ipsis consurgētib; un
loquētib; publice ut ab
ducent discipulos. post se
habe in tricen situ dicta
sint. ubi & ceteri hereses
appellatur. Nunc ipsum
nom̄ uidetur plenissime
uētilendum. heresis gre
ce ab elatione dicit̄. quod
scilicet unusquisq; id sibi eli
git. quod ei melius esse
uideat̄. philosophi quo
q; stoici peripatetici a
cademici & epicurei illi
ut ut illius hereses appel
lant̄. Superfluum ē ire p̄
singula & mercedem
uolentium appellari he
bionem monachum & ma
nichum cum suis & nume
ricis dogm̄atib; cum p̄
ficile sit unicuiq; cognos
cere. quib; singuli ducit̄
t̄ errorib;. Arrius & Ari
nomius & noue auctor
hereses utinam notā
essent min⁹ forsitan plu
rimos decepissent. heres
q; cum igit̄ hominē post
unicam correptionem. si

heresim abe
latine dicit̄.

ue ut in greco melius hec
betur NOYΘECIAN. dicit̄
NOYΘECIA. ille cū cōmoni
tionem m̄c̄ḡis & doctrinā
absq; in se peccatione signi
ficat. legit̄ in lectinis co
dicib; quod uerum p̄cepit
quoq; eccl̄ie necesse est app
bēbēat post unam & cel
teram correptionem.
quod scilicet non sufficiat
t̄ntum semel & im cor
ripi ut cōmoueri. quicquid
quo sit deprauatus erro
re. Sed & secunda & sit
adhibenda doctrina ut
inose duos aut trium
testium sit & omne uer
bum. quare cū post p̄
mam & secundam cor
reptionem deuitandus
sit. reddat causas dicit̄.
Quod subuersus ē huiusmo
di & peccat cum sit esse
m̄ ipso damnatus. qui
enim semel bisq; corre
ctus caudito errore suo
non uult corrigi & ne
estimetur corrigentem.
& contrario se ad pug
nas & iurgia uerborum

peccatis & im uultu lucrifacere
 cequo docetur. propter
 ex. ^{uero.} ceterum & ipso dicitur esse
 diuinitus quia fornicator.
 adulter. homicida. & clerici
 uicia presbiteros de ecclesia
 propelluntur. heretici cum in se ipsos
 schismaticum ferunt suorum
 bitrio de ecclesia & cedentes
 que recessio proprio conscientie
 uidetur esse damnatio. Inter heresi-
 sim & schisma hoc est arbitrium
 quod heresis peruersum dogma
 habeat. Schisma propter episcopo-
 rum dissensionem ab ecclesia
 separetur. quod quidem in principio
 aliqua ex parte intellegi potest.
 clericorum nullum schisma non
 sibi aliquam confingit heresim.
 ut scite ab ecclesia recessisse
 uideatur.

Cum misero arteman ad te
 ultimum festina uenire ad me
 nico polim ibi enim statui
 hiemare. Legimus in hoc
 die istius epistule huius

hereticis reliquas episcopo.
 ut ex quodam & hinc corrigas
 & constituas presbiteros.
 sicut ego tibi disposui.
 Ut quia quatenus nupere
 diderunt. recedente paulo
 & ceteris ecclesiarum
 transiunt. non dimittentur
 orfici. sed habent apostolicam
 uix quiete que uidebatur de
 esse corrigere. quia ergo
 post fundatum ecclesiarum
 necessarius erat titus. qui
 edificium superstruere. scribit
 ei ut cum archidiacono
 ut tunc unum scilicet & duobus
 qui secum fuerint episcopum
 missis implenturos locum
 eius. ipse nico polim ubi
 se hie maturum esse con-
 tinent. & quo peccat nos
 pauli incredentes probant
 affectus. necessarium habet
 titum in dican gelii ministerium.
 tamen non dum ante ad se uult
 uenire. nisi in locum eius

certhomces utthi chi cur
successor ced ubi brit nico
polis ipse e que obui eton
cem augusti quod ibi conlonu
deo pccatricem que supra
rit nomē accepit
ZENAM LEGIS DOCTOREM
ET APOLLO SOLLICITE PRE
MITTE UT NIHIL ILLIS DE
SIT. Iste e apollo de quo
& ad corinthios scribit u
nus quis sue urm dicit.
Ego sum pcculi & ego apol
lo & ego cefe. fuit cauir
cel & cendrinus & iudceis
uclde eloquens & pfectus
in lege episcopus corinthi
orum que propt dissensi
ones que in corintho & h
ceduicam in sulcem cre
tiam cum Zenalegis docto
re putandum e tricus
fr & cesse. & pcculi episto
lce dissensionib; que con
thi oste fuerint tem
peratis rursus corin
thum seuestisse. Zenac
ubro legis doctorem de a
lio scripture loco qui fue
rit non possum dicere. ni
si hoc tenlum quod & ip

se apostolicus uir idopenr
quod apollo & ercebcat
hce buerit xpi & desices &
trubendi. precepit itaq; ti
to. ut quo dber & ce ced gre
cicem ne cui grectun & rion. n
eos faciat sithcer chus in
digere. sed hce bce ec que
ceduicicum necessarias.

DISCANTAU ET NOSTRI BO
NIS OPERIB; PRE ESSE IN
NECESSARIIS USIBUS UT
INFRACTUOSISINT. Supra
dix & rca Zenam legis doc
torem & apollo sollicitate
pmitte. ut nihil illis
desit. quia & rgo poteret
suboriri occultate sponsi
ut non tam titus quam
quicumq; epistule & rca
hoc diceret. & unde cito
ut uiceticum non hce b
b; lcc r g r & ur. Solut h
questionem. & quesi nihil
sibi op puaat. elidit dicen
do. Discant cu & nostri bo
ni operib; pre esse in ne
cessariis usib; ut non fruc
tuosifunt. Nos tros suosuo
cct qui in xpo credidit
qui quia xpi & rion r bte

& pcculi & titi cap pellere
 m & rebcent. habes inquit
 in discipulos potestatem.
 doce eos non esse in fructu
 osos. sed eucen gelistis & ce
 postolicis uiris quibonis ope
 rib; s& uiunt ministrare
 & ministrari. Non in quib;
 cumq; ccusis. sed in n&cessa
 riis usib; habentur quippe
 uilatum & uestim&ntum.
 his conl&ntis im. & qui cel
 terio s& uiunt. de celat ho
 uiunt. & qui pccr ticipes
 spirituelium nr&rum fac
 tisunt. debent nob succp
 ticipere c&cc n&dice. & ne
 forsitan ut epistolam pau
 li. ut preceptum titi sic
 cile conl&mpnesent. in
 fructuosos uocentur quic&
 q; eucen gelistis n&minis
 traubunt. dicit & salom&in
 in pro uerbis. Fructus ue
 ro elymosine. & ipse pccu
 lus primum sp& fructu
 c&ccritatem uocet. C&ccri
 ties a& in c&mmuniceatione
 & in ministerio ut maxi
 me com probat. ut non
 inquit in fructuosis sint.

Omnis ^{en} arbor que n& facit
 fructum & cad&ur & in igne
 nem mittit. hoc cu& dico
 qui pccrce s&minat. pccr
 ce & m& & apostolicis ui
 ris & eucen geli & c&ccorib;
 xpi in n&cessariis usib; nol
 le tribuere sterilitate q&
 se ipsum est condemnare
SALUTATE TE QUI MECUM
SUNT OMNES. Ut solita
 consuetudine usus e. ut
 titum ab omnib; quis & cu
 bren& dic&nt seductari
 ut certe proprie intitu
 quod t&clis ess& ut uo
 sem eor& qui cum pcculo
 bren& omnium mesere
 tur. Magna uero laus
 titi p pcculum ab omnib;
 seductari. **SALUTA** EOS
QUI NOS AMANT IN FIDE.
 Si omnis qui c&ccet ama
 r& in fide. & non ess& alii
 qui c&cc& q; fide dilegerint.
 numquam pcculus c&cc a
 mo sem fidem apposuit
 s& dicens. seducte eos qui
 nos amant in fide. am&nt
 quippe & m&cc&nt filios.
 ita ut pro eis & oppot&re

sint peccatores. sed non a-
mant infide. & lux ope ma-
ritor quib; frequen-
tissime comorunt. sed amor ille
non fidei e. solcc scorum di-
lectio in fide diligit. in tan-
tum ut licet si ille quid dili-
git infidelis sit tamen sc
in fide & in diliget. sed in
illud. Omnia ura in fide fi-
cent. & adibi. Diligite inimi-
cos uras. Diligit sc inimicos
suos. & ideo in fide diligit.
qui coedit in & in qui pol-
licetur se pro explectione
mendocati & tributurū
esse mercedem. GRATIA
DNINRI CUM OMNIB; UOBIS:
Scibndum quod in gregis co-
dicib; ita scribitur est.
Gratia cum omnib; uobis.
ut nre dni nrenri in libris
ferret catholice. in co-
mune itaq; scis cetq; cre-
dentib; tto & ceteris qui
cu eo dicunt in precece gra-
tia. & quomodo isic ac pa-
tri cerche benedix filiu
suu iacob. & ipse iacob du-
odecim peccatrice cerche. a
postoli quoq; in gregis cerche

domum dicebant. pece
huic domui. & si dignce erat
domi. se quiescebat pece
eorum super eum. Si uero se
& habebat indignam. se
uero tebat ad eos qui eam
fuerunt in precece. Itaq;
nunc in fine epistole sup
cep postolus gratia creden-
tib; in precece. que cum
uoto habebat effectum.
& erit in potestate cre-
dentium sicut eum se bene-
dictus quicquid benedictis
prebere uoluerit. amen.

EXPLICIT AD TITUM

EXPLANATIO AMEN

INCIPIT EXPOSITIO

SCI HIERONIMI PRBI

IN EPISTULA AD PHIL

MONIM GRATIAS AG